गोलन्जोर गाउँपालिकाको
विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
२०८१

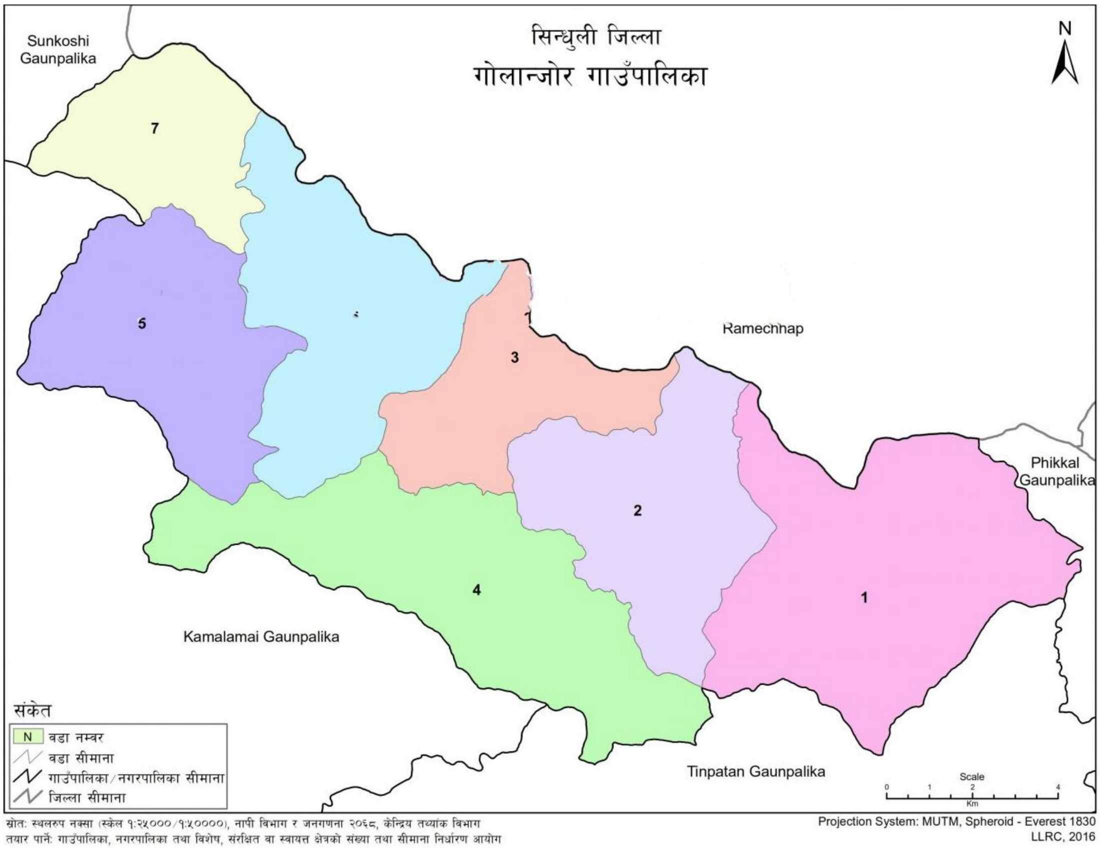

Disaster Preparedness and Response Plan, 2081

गोलन्जोर गाउँपालिका
गाउँपालिकाको कार्यालय
ग्वाल्टार, सिन्धुली
बागमती प्रदेश, नेपाल

विषय सूची

भाग १ : परिचय	**घ**
१.१ पृष्ठभूमि	घ
१.२ प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य	ङ
१.३ प्रतिकार्य योजनाको लक्षित समूह	ङ
१.४ प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रिया र सहभागिता	ङ
१.५ प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता तथा महत्व	ङ
१.६ प्रतिकार्य योजनाका सीमा	छ
भाग २ : सामान्य पूर्वतयारी योजना	**ट**
२.१ मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार निकायको सूची	ट
२.२ सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा	ठ
२.३ वैठकका निर्णयहरू	ठ
२.४ प्रकोप जोखिम विश्लेषण	ड
२.५ विपदको अवस्था तथा मान्यता	ढ
२.६ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेबारी	ञण
२.७ सूचना व्यवस्थापन :	ञञ
२.७.१ निकायगत पहिचान	11
२.७.२ निकायगत स्रोतसाधनको आंकलन	11
२.७.३ बन्दोबस्तीका सामानको आंकलन तथा भण्डारण	12
२.८ सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य	ञघ
२.९ आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान	ञङ
भाग ३ : विपद् प्रतिकार्य योजना	**ञट**
३.१ विषयगत क्षेत्र : सूचना, सर्वेक्षण तथा समन्वय	ञट
३.२ विषयगत क्षेत्र : खोजतलास तथा उद्धार	द्दण
३.३ विषयगत क्षेत्र : आपतकालीन आवास तथा गैर-खाद्य सामाग्री	द्दद्द
३.४ विषयगत क्षेत्र : कृषि तथा खाद्य	द्दठ
३.५ विषयगत क्षेत्र : आपतकालीन खानेपानी तथा सरसफाइ	द्दढ
३.६ विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण	घद्द
३.७ विषयगत क्षेत्र : आपतकालीन शिक्षा	घछ
३.८ विषयगत क्षेत्र : आपतकालीन संरक्षण	घठ
३.९ विषयगत क्षेत्र : पूनर्निर्माण	ङण
खण्ड ४ : योजना कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति	**ङद्द**
४.१ विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशिल हुने	ङद्द
४.२ विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना	ङद्द
४.३ विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समिक्षा तथा उपलब्धि	ङद्द
खण्ड ५ : प्रतिवेदन तथा अभिलेखन	**ङद्द**
५.१ प्रतिवेदन तथा सञ्चार	ङद्द
५.२ संस्थागत व्यवस्था	ङद्द
५.३ अभिलेखीकरण	ङघ
५.४ अनुमोदन प्रक्रिया :	ङघ
अनुसूचीहरु	**ङघ**

भाग १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

बहुविपद्को हिसावले नेपाल विश्वकै सबैभन्दा जोखिमपूर्ण राष्ट्रहरुमध्ये एक हो । भौगोलिक बनावट, भू-धरातल, भूगर्भीय संरचना तथा जलवायू परिवर्तनले गर्दा प्रकोपको घटना बढी भइरहने मुलुकको रुपमा परिचित छ । विश्वका सबै मुलुकमध्ये नेपाल भूकम्पीय जोखिमका दृष्टिले ११ औं, पानीजन्य प्रकोपको दृष्टिले ३० औं र जलवायूजन्य प्रकोपको दृष्टिले चौथौं स्थानमा रहेको छ । बाढी, पहिरो, भूकम्प, आगलागी, चट्याङ्जस्ताहरु प्रकोपहरु नेपालमा बारम्बार घटिरहने मुख्य विपद्का कारणहरु हुन् । यसबाहेक अहिले सडक दुर्घटना पनि विपद्का कारण बन्दै गइरहेको छ ।

सिन्धुली जिल्ला पनि विपद जोखिमको हिसावले उच्च जोखिममा रहेको छ । विभिन्न समयमा घटेको बाढीपहिरो, भूकम्प, आगलागीलगायतका विपद्का घटनाहरुले पनि उच्च जोखिममा रहेको पुष्टि गर्दछ । बारम्बार घटिरहने विपद्का घटनाहरुलाई सम्बोधन गर्न तथा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय लक्ष्यहरुलाई प्राप्त गर्नका लागि राज्यले लिएका रणनीति तथा बनाएका योजनाअनुरुप सिन्धुली जिल्लाले पनि २०६८ सालदेखि नै जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई समय समयमा अध्यावधिकसमेत गरेर विपद्का क्षेत्रमा कार्य गर्दै आइरहेको छ ।

सिन्धुली जिल्ला अन्तर्गत पर्ने ९ वटा स्थानीय तहहरुमध्ये ऐतिहासिक सिन्धुलीगढी दरबार क्षेत्रभन्दा उत्तर पूर्व सुनकोशी नदीको दक्षिणी किनारामा गोलन्जोर गाउँपालिका अवस्थित छ । साविक डुडभन्ज्याङ, वितिजोर, भुवनेश्वरी, तीनकन्या, रतनचुरा, बासेश्वर र भीमेश्वर गाविसहरु समायोजन गरी ७ वटा वडा कायम गरी गठन भएको यस गाउँपालिका जिल्लाकै चिनारी जुनारको पकट क्षेत्र हो । कुल १८४.१३ बर्ग किमी क्षेत्रफल ओगटेको यस गाउँपालिकाको पूर्वमा फिक्कल गा.पा.र रामेछाप जिल्ला, पश्चिममा सुनकोशी गा.पा. र कमलामाई नपा, उत्तरमा रामेछाप जिल्ला र दक्षिणमा कमलामाई नपा तथा तीनपाटन गापा पर्दछ । साविक भुनवेनश्वरी गाविसको कार्यालय ग्वालटार हाल यस गाउँपालिकाको केन्द्र हो । (स्रोतः गापाको वेवसाइट)

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १८७३७ रहेको छ भने कुल घरपरिवार संख्या ४५२७ रहेको छ । कुल जनसंख्यामध्ये ५०.७ प्रतिशत महिला ४९.३ प्रतिशत पुरुष रहेका छन् । जातिगत हिसाबले क्षेत्री, ब्राम्हण, ठकुरी, मगर, नेवार, कामी, दमाई, सार्की, भुजेल, माझी, तामाङ, गुरुङ, सुनुवार, राई हायु लगायतका जातिहरुको बसोबास रहेको छ । (स्रोतः गाउँपालिकाको वेभसाइट)

प्रकोपको हिसाबले यस गाउँपालिकालाई जिल्लाका सबै स्थानीय तहको तुलनामा मध्यम स्तरीकरण गरिएको छ । तर बहुविपद्को जोखिमको आंकलन गर्दा उच्च जोखिममा रहेको स्थानको रुपमा लिन सकिन्छ । हरेक वर्ष बाढी पहिरो तथा आगलागीजन्य घटनाहरु घटिरहने यस गाउँपालिका २०७२ सालमा गएको विनासकारी भूकम्पको अति प्रभावित क्षेत्रअन्तर्गत परेको थियो जुन भूकम्पमा यस गाउँपालिकामा ५ जना मानिसको मृत्यु, ७३ जना घाइते, सार्वजनिक भवन तथा सयौं आवासिय घरहरुमा क्षति पुगेको थियो । सुनकोशी नदीको किनारामा अवस्थित रहेको तथा बाक्सुखोला, ट्याङ्खोला, रानीखोला, चुच्चे खोला, घोक्सिला खोला, अधेरी खोलालगायतका धेरै सानाठूला खोलाखहरेहरु यस गाउँपालिकाभित्र भएर बग्ने भएकोले बर्षात्को समयमा धनजनको व्यापक क्षति तथा उर्वर भूमिह कटान हुँदै आएको छ । भिरालो जमिन, कमजोर भौगोलिक बनावट, अधिकांश भू-भाग वनजंगलले ढाकिएको तथा जंगल छेउछाउ भएको वस्तीका कारण पहिरो, आगलागी तथा चट्याङजन्य विपद पनि बढ्दो छ । २०७३ सालमा भुवनेश्वरीमा भएको आगलागीबाट ४५ घरधुरीहरु जलेर नष्ट भएको थियो । हरेक वर्ष यस किसिमको साना ठूला प्रकोपका घटनाहरु दोहोरिरहेको छ । (स्रोतः संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण, २०७५, वडा नं. ५, ६ र ७)

कमजोर तथा ग्रामीण क्षेत्र भएकाले आगालागीले धेरै क्षति भएको साथै प्रत्येक वर्ष सुक्खा खडेरीले यस गाउँपालिकालाई संकट पारिरहेको छ । हाल सञ्चालनमा रहेको विपी राजमार्ग तथा मध्यपहाडी लोकमार्गमा दिनहुँजसो घट्ने दुर्घटनाले सडक दुर्घटना पनि स्तरीकरणको प्राथमिकतामा परेको छ । तर प्राय लामो दुरीमा चल्ने सवारीहरु दुर्घटनामा पर्ने र त्यस किसिमको दुर्घटनामा स्थानीय व्यक्तिहरु कम पर्ने भएकोले स्तरीकरणको उच्च प्राथमिकतामा भने परेको छैन ।

विपद्पश्चात्को प्रतिकार्यमा गरिने लगानी भन्दा विपद् पूर्व गरिने पूर्वतयारी कार्य गर्दाको लगानी छ गुणा सस्तो र प्रभावकारी हुन्छ भन्ने कुरा विभिन्न अध्ययनहरूले देखाएका छन् । यद्यपि विपद्लाई कुनै सावधानी वा लगानीले जोखिममुक्त बनाउन भने कठिन छ तर विपद् पूर्व गरिने न्यूनिकरण र पूर्वतयारीका कार्यले यसको क्षतिलाई कम गर्न भने अवश्य सकिन्छ । त्यसैले विपद् पूर्व गर्ने पूर्वतयारी तथा न्यूनिकरणका गतिविधिहरुलाई प्राथमिकतामा राखेर सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

विपद्को समयमा निश्चय पनि प्रभावित व्यक्ति तथा समूदायलाई सहयोगको अनिवार्य आवश्यकता पर्दछ र सहयोग कार्यलाई जति सक्दो छिटो र छरितो गराउन सकेको खण्डमा थप क्षति हुनबाट बचाउन सक्दछ । यस कार्ययोजनाको उद्देश्य पनि विपद्को समयमा तथा तत्पश्चातको अवस्थामा उत्पन्न हुने असहज अवस्थालाई सामान्य बनाउने कार्यलाई योजनाबद्ध रुपमा कार्यान्वयन गर्ने हो । त्यसैले विगतमा स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिले लिएको अनुभवका आधारमा मानवीय

सहयोगलाई व्यवस्थित बनाउन प्रतिकार्य योजना महत्वपूर्ण तथा अनिवार्य देखिएकोले स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुलीले राष्ट्रिय विपद प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७५ को दफा ८.३ को अधिनमा रही विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ को आधारमा यो विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना २०८१ तर्जुमा गरिएको छ ।

१.२ प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य

विपद्बाट प्रभावित हुने तथा सम्भावित क्षति हुन सक्ने अवस्थाबाट समुदायलाई जोगाउनु र प्रभावित भएका समुदायलाई स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै तत्काल राहत तथा उद्धार सेवा प्रदान गर्नु साथै विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय गरी प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी तथा जवाफदेहितायुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मुख्य उद्देश्य हो । यस योजनाका अन्य उद्देश्यहरु निम्न अनुसार छन् :

- मानवीय सहयोगका लागि पहिले नै उपयुक्त तथा पर्याप्त पूर्वतयारी तथा सहयोग योजनाको तर्जुमा गर्नु,
- विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्नु,
- विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- उपलब्ध न्यूनतम साधन-स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप साधन-स्रोतको खोजी गरी नेपाल सरकार र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट भएका निर्णयको कार्यान्वयन गर्न सरोकारवाला निकाय तथा सङ्घसंस्थासँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- संकटासन्न समुहका गर्भवती र सुत्केरी महिला, वालवालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिक व्यक्तिहरुलाई विशेष प्राथमिकता दिएर सहयोगका कार्यहरु गर्नु र उनीहरुको संरक्षण गर्नु ।

१.३ प्रतिकार्य योजनाको लक्षित समूह

यस प्रतिकार्य योजना गोलन्जोर गाउँपालिकाको अवस्था विश्लेषण गरी तयार गरिएको हुनाले यस गाउँपालिकाका सम्पूर्ण घरधुरी तथा जनसंख्या यस योजनाको मुख्य लक्षित समुदाय हुनेछन् । यससँगै विभिन्न पेशा व्यवसायमा संलग्न भई यस गाउँपालिकाभित्र बसोबास गर्ने व्यक्तिहरु पनि यस योजनाको लक्षित समुहभित्र रहनेछन् । विषेशतः विपदको समयमा बढी जोखिममा रहने बालबालिका, बृद्धबृद्धा, अपांगता भएका व्यक्ति, गर्भवती महिलाहरु तथा अति संकटाभिमुख अवस्थामा रहेका बस्ती तथा समुदायलाई यस योजनाले लक्षित समुहभित्रको प्राथमिकतामा राखेको छ ।

१.४ प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रिया र सहभागिता

गाउँपालिकासँग प्रारम्भिक छलफल गरी पहिलो चरणमा विपद् व्यवस्थापनमा क्रियाशील संघसंस्थाहरुको कार्यक्रम, कार्यअवधि, कार्य क्षेत्रहरुको पहिचान गरी योजनाका लागि आवश्यक सूचना तथा जानकारीहरु संकलन गर्ने कार्य सम्पन्न गरियो । विपदको स्तरीकरण तथा आंकलनका लागि संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणका प्रतिवेदन, वडास्तरीय विपद तथा जलवायू उत्थानशील योजनालगायतका सामाग्रीहरुको संकलन, सूचना तथा जानकारीहरु थप गरी योजनाको आधारभूत आधारहरु निर्माण गरियो । योजनाको अति आवश्यक क्षेत्र निर्धारणको लागि प्रारम्भिक बैठक बसियो जसबाट क्षेत्रगत अगुवा तथा सदस्यहरुको सूची निर्माण गरियो र आपतकालीन अवस्थामा गरिने कार्यहरुको कार्ययोजना तथा त्यस कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पूर्वतयारी कार्यहरु के के हुन सक्छन् साथै क्षेत्रगत सदस्यहरुसँग भएका प्रतिकार्य तथा राहत सामाग्रीहरुको विवरणसमेत संकलन गर्नका लागि सबै क्षेत्रगत समुहहरुलाई जिम्मेबारी प्रदान गरियो ।

क्षेत्रगत आपतकालीन कार्ययोजना तथा कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्नका लागि आवश्यक पूर्वतयारी कार्यहरुलाई समावेश गरी योजनाको मस्यौदा निर्माण गरियो साथै स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको दोस्रो कार्यशाला बैठक आयोजना गरी थप सल्लाह तथा सुझाव संकलन गर्ने कार्य सम्पन्न गरियो ।

प्राप्त भएका उपयुक्त सल्लाह तथा सुझावहरुलाई योजनामा समावेश गरी अनुमोदनका लागि गाउँपालिकाको कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गरियो ।

१.५ प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता तथा महत्व

विपदको समय निकै संवेदनशील समय हो । आपतकालीन अवस्थामा मानिसहरु सबैजना मानसिक तनाबमा हुने भएकोले विपद व्यवस्थापन कार्यलाई सहज ढंगले कार्यान्वयन गर्न कठिनाइ भइरहेको हुन्छ । प्रतिकार्य गर्नसक्ने स्रोतसाधन, जनशक्ति तथा योजना तयारी अवस्थामा नहुने भएकोले तुरुन्त प्रतिकार्य भए पनि व्यवस्थित हुँदैन । त्यसैले विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना एक महत्वपूर्ण तथा अपरिहार्य दस्तावेज हो जसले विपद परे लगत्तै स्थिति सामान्य नभएसम्मका

गतिविधिहरुलाई व्यवस्थित गर्न तथा जिम्मेबारीपूर्ण ढंगले प्रतिकार्य गर्न सहज बनाउँछ । यस योजनाको महत्वलाई यसरी व्याख्या गर्न सकिन्छ :

- योजनाले विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्ने सुनिश्चितता दिन्छ ।
- विपद् जोखिम कम गर्न समुदायलाई हातेमालो गर्ने वातावरण बनाउन प्रेरणा दिन्छ ।
- विपद प्रभावित समुदायलाई आफ्नो अधिकार र दायित्वको बारेमा सचेत गराउँछ ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा प्रभावित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धिको लागि मार्ग प्रशस्त गर्छ ।
- खानेपानी, सरसफाइ र स्वास्थ्य प्रबर्द्धनका विषयलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- स्रोतको सही सदुपयोग गरी पीडित समुदायलाई विपद्को पीडाबाट मुक्ति दिने बाटो तयार गर्छ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवा प्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ ।

१.६ प्रतिकार्य योजनाका सीमा

हरेक बस्तुको आफ्नै महत्व र सीमा हुन्छन् । यस प्रतिकार्य योजनाका पनि महत्वका साथसाथै सीमाहरु पनि रहेका छन :

- यो कार्ययोजना विकास निर्माणसँग सम्बन्धित नभएर विपद्को समयमा मात्र कार्यान्वयनमा आउने भएकाले विपद नपरेमा यसका सबै प्रावधानहरु निस्कृय रहन सक्नेछन् ।
- विपद् व्यवस्थापन कार्य विकासका गतिविधिभित्र मूल प्रवाहीकरण भई नसकेकोले कम प्राथमिकतामा परेको हुन्छ जसले प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारीमा कमी हुन सक्नेछ ।
- तथ्याङ्क संकलन र आवश्यकता पहिचानका लागि बहुक्षेत्रिय द्रुत लेखाजोखा अपनाउने योजनाले निर्धारण गरे पनि सो अनुरुपको जनशक्ति जिल्लामा अभाव हुन सक्नेछ ।
- कार्ययोजनामा उल्लेख भएअनुरुप मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिसँग स्रोत तथा सामाग्रीहरुको अभाव हुने भएकाले कार्ययोजना अनुरुप विपद् प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अन्य निकायहरु, प्रदेश तथा संघको भर पर्नुपर्ने हुन्छ ।
- प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि क्षेत्रगत रुपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्नेछ र त्यसको लागि स्रोतका खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ, जुन उपलब्ध हुन्छ भन्ने अहिले नै निर्क्योल गर्न सकिँदैन ।

भाग २ : सामान्य पूर्वतयारी योजना

२.१ मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार निकायको सूची

गोलन्जोर गाउँपालिकामा विपद्मा साझेदार संघसंस्थाहरु विगतदेखि नै क्रियाशील रहेका छन् । विपद जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरुमा निरन्तर गाउँपालिकासँग साझेदारी गरिरहेका, विगतमा घटेका विपद्का घटनाहरुमा प्रत्यक्ष सहभागी भएर खोज, उद्धार तथा प्राथमिक उपचार कार्यमा संलग्न रहेका, आपतकालीन राहत संकलन, व्यवस्थापन तथा वितरणमा सहभागी भएका साझेदार संस्थाहरुको सूची निम्न रहेका छन् । संबोधन गर्ने संघसंस्थालाई सूचीकृत गरी यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.सं.	निकाय	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	क्षेत्र
१	नेपाल प्रहरी	प्रहरी निरीक्षक	९८५४०९०१२५	सुरक्षा, खोज तथा उद्धार
२	सशस्त्र प्रहरी बल खुर्कोट बेस क्याम्प	स.प्र. निरीक्षक	९८५१२७१३९१ ९८५१२७१३९२	खोज तथा उद्धार
३	नेपाली सेना (भवनी बक्स गण, गा.पा बाहिर)	गणपति	९८६५५४८२०१	खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार
४.	राजनैतिक दलहरू नेपाली काँग्रेस नेकपा एमाले नेकपा माओवादी केन्द्र राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी	राजनितिक दलका प्रमुखहरु मोतीराज सापकोटा -सभापति कुन्जरमणि बराल -अध्यक्ष रोशन श्रेष्ठ -अध्यक्ष सरोज माझी -अध्यक्ष	 ९८४१४३६३५ ९८४४१९७९६१ ९८५१०३८२२७ ९८६२६८५३०८	समन्वय, स्रोत संकलनमा सहयोग, जनपरिचालन गर्ने ।
५	सिड्स नेपाल सिन्धुली	अध्यक्ष	९८५४०४१२०६	राहत
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भीमेश्वर उपशाखा बासेश्वर उपशाखा रतनचुरा उपशाखा डुड भन्ज्याङ्ग उपशाखा ग्वाल्टार उपशाखा	नवराज श्रेष्ठ - सभापति हरिकृष्ण कोइराला- सभापति डम्बरविक्रम बस्नेत- सभापति दिपेन्द्र न्योपाने -सभापति ओम कु. कार्की - सभापति	९८५४०४१६०९ ९८४४२५०५२६ ९८४४०९२३६९ ९८४४१९७७०० ९८५४०४१४६४	प्राथमिक उपचार, खोज तथा उद्धार, एम्बुलेन्स, राहत तथा शववाहन
७	वर्ल्डभिजन इन्टरनेशनल	प्रतिनिधि		राहत
८	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	प्रतिनिधी		बालबालिका तथा शिक्षा
९	सुनकोशी सामुदायिक अस्पताल	प्रमुख	०४७ -५९०४५४	स्वास्थ्य सेवा
१०	रिलिफ नेपाल	प्रतिनिधी	९८४४२०६३९७	स्वास्थ्य सेवा
११	प्रहरी चौकी ग्वाल्टार	चौकी प्रमुख	९८६९८८८७३५	शान्ति सुरक्षा
१२	जनजाति विकास समाज कार्याक्रम	प्रदिप लुंगेली - उपाध्यक्ष	९८४११९१०५२	स्वास्थ्य, शिक्षा, आपतकालीन सामाग्री
१३	सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ	प्रमुख	९८४४०९२१७५	काठपात
१४	ध्रुव तारा युवा क्लव, खुर्कोट	अध्यक्ष	९८४४०८५७२९	जनचेतना
१५	आयाम क्लब, खुर्कोट	अध्यक्ष	९८४४५१७६६४	जनचेतना
१६	खुर्कोट बजार ब्यवस्थापन समिति	अध्यक्ष	९८४४२१२६२१	जनचेतना
१७	कृषि उपज बजार खुर्कोट	अध्यक्ष	९८४४२५३९९५	जनचेतना

१८	साझा सहकारी संस्था लिमिटेड	अध्यक्ष	९८५१२१४०६१	कृषि सामाग्री
१९	NIMB बैंक	प्रमुख	९८४४०८१९१६	आर्थिक व्यवस्थापन
२०	कुमारी बैंक	प्रमुख	९८५१२२६५३१	आर्थिक व्यवस्थापन
२१	हिमालयन बैंक	प्रमुख	९८५११३२२२९	आर्थिक व्यवस्थापन
२२	प्रभु बैंक	प्रमुख	९८४४२८४९१८	आर्थिक व्यवस्थापन

सबै साझेदार संस्थाहरुलाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जूमा गर्ने सिलसिलामा एकै ठाउँमा बसी छलफल गर्नका लागि तथा त्यसको नेतृत्व गर्नका लागि क्रियाशील संस्थाहरुमध्ये एक संस्थाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ को अनुसूची १३ अनुसार अगुवा सहयोगी संस्थाको भूमिका निर्वाह गर्नेछ ।

२.२ सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा

विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदशन २०६७ विपद पूवतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको अवधारणागत ढाँचा नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ७ मा प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद् पूर्वतयारी, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभ कार्यलाई संघ र प्रदेशको साझा अधिकारको सूचीमा सूचीकृत गरिएको छ भने अनुसूची ९ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीनै तहको साझा अधिकारको सूचीमा विपद् व्यवस्थापनलाई राखिएको छ । अनुसूची ८ ले विपद् व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचीमा समेटेकोले यसमा स्थानीय तहको महत्वपूर्ण भूमिका हुनु पर्ने स्पष्ट छ ।

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) ले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिष्द, कार्यकारी समिति, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद् र कार्यकारी समिति, जिल्ला तथा स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापन समितिहरूको संस्थागत व्यवस्था गरी तिनीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार समेत तोकेको छ ।

राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संसोधन, २०७५) ले विपद् पूर्वतयारी र विपद् पछिको खोज, उद्धार र राहत कामलाई व्यवस्थित तुल्याउन, जिम्मेवारीको बाँडफाँड गर्न र समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउन स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ । उक्त कार्यढाँचाले आपत्कालीन समयमा निकायगत समन्वयका लागि क्षेत्रगत समूहको प्रावधान, विपद् सूचना संकलन र प्रभावको संयन्त्र र त्यसको परिचालनको पक्षमा पनि स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ । विपद् पछिका विभिन्न समय अवधिको प्राथमिकतायुक्त कामको पहिचान गर्दै विपद् पछि गर्नुपर्ने कामको पहिचान र जिम्मेवारीको विभाजन पनि गरेको छ । त्यसैगरी विपद् पश्चातको शव व्यवस्थापन सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०६८ (प्रथम संशोधन, २०७६) ले विपद्को अवस्थामा मृत्यु भएका मानिस तथा जनावरहरुको शव व्यवस्थापन गर्नका लागि अपनाउनु पर्ने प्रकृयाहरुको बारेमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा २ (न) ले गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार भित्र विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी सबै चरणका कार्यहरू समावेश गरेको छ । यस ऐनले राष्ट्रिय भवन संहिता तथा मापदण्ड बमोजिम भवन निर्माण अनुमति, अनुगमन र नियमनसम्बन्धी कार्यहरूकासाथै सुरक्षित बस्ती विकाससम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, नियमन र मूल्याङ्कन कार्यलाई समेत गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार भित्र समेटेको छ ।

यस गोलन्जोर गाउँपालिकाले उल्लेखित ऐन, नियम तथा कानुनको अधिनमा रही आफ्नो छुट्टै स्थानीय विपद व्यवस्थापन ऐन बनाई लागु गरेको छ । सबै वडाहरुले स्थानीय विपद तथा जलबायू उत्थानशील समिति निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकामा विभिन्न समयमा आपतकालीन रुपमा घटेको घटनाहरुलाई बेलैमा सम्बोधन गर्नको लागि विपद् सम्पर्क अधिकारी तोकी जिम्मेबारी दिइएको छ ।

यस प्रतिकार्य योजना तयार गर्नका लागि जिल्ला विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना सिन्धुली, २०६८ (अध्यावधिक २०८०) लाई आधार बनाइएको छ । यस योजना निर्माणका क्रममा प्रकोप, प्राथमिकतामा परेका प्रकोप, सम्भाव्य जोखिम तथा विपद्का घटनाहरुसम्बन्धी जानकारी विभिन्न सन्दर्भ सामाग्रीहरु साथै सुरक्षा निकायबाट लिइएको छ ।

२.३ वैठकका निर्णयहरू

राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७०, (प्रथम संसोधन, २०७५) को दफा ८ को उपदफा ८.२ र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ अनुसार यस गोलन्जोर गाउँपालिकाको विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्नका लागि योजनाको आवश्यकता, औचित्य तथा नीतिगत व्यवस्थाको विषयमा सबै सरोकारवालाहरुलाई जानकारी गराउन तथा विषयगत क्षेत्र निर्माणका लागि प्रारम्भिक कार्यशाला, विषयगत क्षेत्रबाट प्राप्त योजना तथा जानकारी समावेश गरी तयार गरिएको मस्यौदा योजनाको प्रस्तुतिकरण तथा मस्यौदा योजना प्रस्तुतिकरणबाट प्राप्त सल्लाह, सुझाव र

जानकारी समावेश गरी अन्तिम कार्यशालामार्फत अनुमोदन गरिएको छ । क्षेत्रगत योजना निर्माणका लागि विषयगत समुहहरुको छुट्टाछुट्टै बैठकहरु सम्पन्न भएको थियो ।

२.४ प्रकोप जोखिम विश्लेषण

महाभारत क्षेत्रमा आगालागी र सुनकोशी नदीको किनारा तथा वडाहरु भएर बग्ने विभिन्न साना-ठूला खहरेखोलाहरुका कारण गोलन्जोर गाउँपालिका आगालागी तथा बाढीजन्य प्रकोपको जोमिखमा रहेको छ । भिरालो भौगोलिक बनावट, अधिकांश क्षेत्र जंगलले ढाकिएको तथा जंगलको छेउछाउ बस्ती भएको कारणले पनि पहिरो तथा आगलागीको प्रकोपलाई प्रश्रय उत्तिकै दिइ रहेको छ । २०७२ को विनासकारी भूकम्पले पनि यस क्षेत्रको जनजीवन अस्तव्यस्त बनाएको र हालपनि भुकम्प आइहालेमा अति जोखिम रहेको छ । यससँगै बेलाबेलामा दुख दिइरहने चट्याङ, हुरीबतास, जंगली जनावार आतंक, सडक दुर्घटना, खडेरी, महामारी जस्ता प्रकोपबाट पनि यस क्षेत्र जोखिमपूर्ण क्षेत्रभित्र पर्दछ । पछिल्लो समय बिपी राजमार्ग तथा मध्यपहाडी लोकमार्ग क्षेत्रमा सडक दुर्घटना पनि बढ्दो क्रममा रहेको छ ।

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको उपस्थितीमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणका क्रममा गरिएको स्तरीकरण २०८१ जेठ ४देखि ६ अनुसार आगालागी प्रकोपको पहिलो स्थानमा स्तरीकरण गरिएको छ । त्यसैगरी खडेरी, भुकम्प, सडक दुर्घटना, बाढी, पहिरो, जनावार आतंक, चट्याङ क्रमशः स्तरीकरण गरिएको छ ।

तालिका नं. २.१ : विपद्को स्तरीकरण :

वडा	सम्भावित प्रकोप (उच्च ८, न्युन १)									विपदको प्रभाव (मृतक संख्या वा विस्थापित संख्या)	संकटासन्नताको स्तर (निम्न, मध्यम, उच्च)
	भूकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	खडेरी	हुरी बतास	चट्याङ	सडक दुर्घटना	जनवार आतंक		
१	८	४	५	६	७	१	१	३	१		मध्यम
२	१	५	५	५	८	२	१	३	७		मध्यम
३	५	३	७	८	५	१	२	६	७		मध्यम
४	५	२	४	४	७	४	१	०	७		मध्यम
५	४	२	६	७	३	५	१	८	०		मध्यम
६	८	३	२	७	६	१	०	५	४		मध्यम
७	१	५	४	८	५	३	०	४	५		मध्यम
जम्मा	३१	२३	३०	४४	४०	१६	५	२८	३०		मध्यम

स्रोत : विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी योजना निर्माण कार्याशाला ०८१ जेठ ४ देखि ६ सम्म

माथिको प्रकोप स्तरीकरण तालिका अनुसार गाउँपालिकामा सबैभन्दा धेरै जोखिम रहेको प्रकोप आगालागी रहेको छ । यसपछि क्रमश खडेरी, भुकम्प, पहिरो, जनावार आतंक, सडक दुर्घटना, बाढी, हुरी बतास, चट्याङ्ग क्रमशः रहेको देखिन्छ ।

गोलन्जोर गाउँपालिकामा जोखिम बढाउन सक्ने खोलाहरु :

वार्ड नं.	**नदी तथा खोला नालाका नामहरु**
१.	वाक्सु, ट्याउ खोला र अन्य खहरे खोलाहरु
२.	बितिजोर खोला
३.	सुनकोशी नदी, बितिजोर, बन्दीजोर
४.	रानी खोला, बितिजोर खोला, ढुङ्ग्रे खोला, डुडे खोला, मालिङ्गे खोला
५.	अधेरी, घोक्सिला
६.	सुनकोशी नदी, हैवार खोला, बन्दीजोर खोला, सुगुरे खोला
७.	सुनकोशी नदी, अधेरी खोला, भदौरे खोला

गाउँपालिकाको संकटाभिमुखता स्तरीकरण :

सिन्धुली जिल्लाको जिल्ला स्तरीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, सिन्धुली २०८० अनुसार गोलन्जोर गाउँपालिका बहु विपद जोखिमको आधारमा मध्यम जोखिममा रहेको गाउँपालिकाको रुपमा राखिएको छ । आगलागी, खडेरी, भुकम्प, जनावर आतंक जस्ता प्रकोपको आधारमा पनि मध्यम जोखिममा रहेको तर आगालागी, भुकम्प र पहिरोको आधारमा उच्च

जोखिममा रहेको देखिन्छ । गाउँपालिकाका अधिकांश भाग भिरालो जमिन रहेको तथा कमजोर भौगोलिक बनावटले गर्दा प्राय पहिरो जाने गर्दछ ।

२.५ विपदको अवस्था तथा मान्यता

विगतका वर्षहरुमा भएका विपद्का घटनाहरु तथा प्रकोप जोखिम स्तरीकरणलाई अध्ययन गर्दा गोलन्जोर गाउँपालिकामा भूकम्पको घटना प्रमुख विपद्को रुपमा देखिएको छ । तर बारम्बारताको हिसाबले बाढीपहिरो तथा आगलागीजस्ता घटनाहरु पनि बर्षेनी घटिरहेको छ । विगतमा घटेका विपद्का घटनाहरुबाट भएका क्षतिको असरहरुलाई अध्ययन गर्दा गाउँपालिकाको कुल १९३२९ जनसंख्याको करिब ५ प्रतिशत जनसंख्या सबै प्रकारका विपद्का कारण प्रत्यक्ष प्रभावित हुने र प्रभावितमध्ये ४० प्रतिशत मानिसहरु विस्थापित हुने सम्भावना आंकलन गर्न सकिन्छ ।

तालिकाः २.२ प्रकोप प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्याको आंकलन

न्यूनतम पूर्वतयारीका लागि अन्दाजी जनसंख्या	जनसंख्याको %	प्रभावित कुल जनसंख्या			विस्थापित कुल जनसंख्या		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रभावित कुल जनसंख्या	५ %	४७०	४९६	९६६	१८८	१९८	३८६
परिवार संख्या	सरदर ५/परिवार			१९३			७७
७० वर्षभन्दा बढी उमेरका जनसंख्या		२१	२२	४३	८	९	१७
अपांगता भएका व्यक्तिहरुको संख्या		७	८	१५	३	३	६
गर्भवती अपाङ्ग महिलाको संख्या							
तीव्र सामाजिक तिरस्कारको अनुभव गरिरहेका व्यक्ति (दलित) को संख्या							
अति गरिब व्यक्तिको संख्या							
पहिलेदेखि विद्यमान, तीव्र शारीरिक, स्नायविक (Neurological), अथवा मानसिक अपाङ्गता अथवा असन्तुलन भएका व्यक्तिको संख्या							
दीर्घकालीन बिमारी भएका व्यक्तिको संख्या							
एच्आईभी/एड्सबाट संक्रमित जनसंख्या							
गर्भवती तथा दूध खुवाउने आमाको संख्या	५%		२५	२५		१०	१०
गर्भवती महिलाको संख्या	२.३%		११	११		५	५
प्रतिमहिना प्रसूतिको अन्दाजी संख्या	०.२५%	६	४	१०			
प्रतिमहिना शिशुको अन्दाजी संख्या	०.२५%	६	४	१०			
प्रतिमहिना आपत्कालीन प्रसूति सेवा चाहिने महिलाको अपेक्षित संख्या	०.०३८%		३	३			
प्रतिमहिना जटिलता हुने शिशुको अपेक्षित संख्या	०.०२५%	१	२	३			
६-९ वर्षसम्मका बालबालिकाको संख्या	११%	५२	५५	१०७	२१	२२	४३
५ वर्षमुनिका बालबालिकाको संख्या	१३%	६१	६५	१२६	२४	२६	५०
६-११ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१%	५	५	१०	२	२	४
१२-२३ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	३%	१४	१५	२९	६	६	१२
२४-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	८%	३८	४०	७८	१५	१६	३१
६-५९ महिनासम्मका बालबालिकाको संख्या	१२%	५६	६०	११६	२२	२४	४६
६-५९ महिनासम्मका कुपोषित बालबालिका	१३%	७	८	१५	३	३	६

६-५९ महिनासम्मका मध्यम रूपमा कुपोषित बालबालिका	१०%	५	६	११	२	२	४
६-५९ महिनासम्मका तीव्र रूपमा कुपोषित बालबालिका	३%	१	२	३	०	१	१

२.६ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेबारी

सन् २००५ मा र जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणको चरणमा विषयगत क्षेत्रको अवधारणा आइसकेपछि अवधारणा लागू गरियो । यसै अवधारणा अनुसार गोलन्जोर गाउँपालिकामा पनि विभिन्न निकाय तथा साझेदार संस्थाहरुलाई आवद्ध गरी ९ वटा विभिन्न क्षेत्रहरु तय गरी प्रभावकारी ढंगले पूर्वतयारी र प्रतिकार्य कार्य गर्न सहयोगी हुने गरी समन्वयात्मक ढंगबाट गतिवधिहरु सञ्चालन गरिएको छ । जिम्मेवार प्राप्त क्षेत्रगत निकायहरुको निकायगत भूमिका र जिम्मेबारी प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र. सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	गोलन्जोर गाउँपालिका	अध्यक्ष	▪ समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने, ▪ सूचना संकलन तथा समन्वय कार्य गर्ने, ▪ आवास तथा पुनःर्स्थापना कार्य गर्ने, ▪ स्रोत (आर्थिक, भौतिक, मानविय श्रोत) को समन्वय, व्यवस्थापन तथा गर्ने, ▪ विषयगत क्षेत्रको आपतकालीन योजना निर्माण गर्ने, ▪ खोज तथा उद्धार कार्यमा सुरक्षा निकाय समन्वयमा परिचालन गर्ने, ▪ आवश्यकता अनुसार गोदाम घर निर्माण गर्ने
२	वडा कार्यालयहरु	वडा अध्यक्ष	▪ हरेक वडाको विपद् व्यवस्थापन तथा उत्थानशील योजना निर्माण गर्ने, ▪ विषयगत समितिहरुमा रही आपतकालीन योजना निर्माण गर्ने, ▪ वडामा हुने विपद्जन्य परिस्थितिको सामना गर्ने, स्रोत परिचालन गर्ने र गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने, ▪ विपद व्यवस्थापन समितिलाई सकरात्मक सहयोग गर्ने
३	नेपाल प्रहरी	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	▪ मुख्यतः खोज तथा उद्धार कार्यको नेतृत्व तथा उद्धार कार्य गर्ने, ▪ सुरक्षा व्यवस्था गर्ने, ▪ क्षेत्रगत समितिमा रही सहयोग गर्ने ।
४	राजनैतिक दलहरू (गाउँपालिकास्थित राजनैतिक दलहरु)	दलका प्रमुखहरू	▪ समन्वय, ▪ स्रोत संकलनमा सहयोग, ▪ जनपरिचालन गर्ने ।
५	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	▪ सवै निकायहरुको सहकार्यमा जिल्ला विपद पूर्वतयारी योजना तर्जुमा गर्न सहयोग गर्ने, ▪ प्रवन्धकारी भूमिका निर्वाह गर्ने, ▪ गैरखाद्य सामाग्री तथा अस्थायी आवासको व्यवस्थापन, ▪ सूचना संकलन तथा सवर्क्षणमा स्वयम्सेवक परिचालन गर्ने, ▪ विपद्को समयमा बन्दोबस्ती व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
६	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	▪ सुख्खा तथा तयारी खाना जस्तैः चिउरा, भुजा, बिस्कुट जस्ता खाद्य सामग्री संकलन वितरण र व्यवस्थापनमा सघाउने ।

७	यातायात व्यवसायी कम्पनीहरु	प्रमुख	▪ राहत तथा उद्धार कार्यका लागि यातायातका साधनहरु र जनशक्ति उपलब्ध गराउने ।
८	संचार माध्यम	नेपाल पत्रकार महासंघ, एफ.एम. र सञ्चारकर्मीहरु	▪ तथ्यपरक सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण ▪ जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरु संचालन
९	पेशागत व्यवसायी (हेभी उपकरण, निर्माण व्यवसायी, कृषक तथा जल उपभोक्ता, सा.व.उ.स. महासंघ	अध्यक्ष	▪ राहत, उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग ▪ आवश्यक काठहरु उपलब्ध गराउने ।
१०	गै.स.स. महासंघहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	▪ मानवस्रोत परिचालन गर्ने, ▪ स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने, ▪ गै.स.स. वीच समन्वय, ▪ क्षमता विकास तथा सहजीकरण कार्य गर्ने, ▪ जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारी गर्न रेडक्रससँ सहकार्य गर्ने, ▪ विषयगत क्षेत्रका योजना तर्जूमा गर्न सहजीकरण गर्ने ।
११	निजी अस्पतालहरु	प्रोप्राइटर	▪ आपतकालीन स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने ▪ विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउने ▪ एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने
१२	सहकारी संस्थाहरु	अध्यक्ष तथा व्यवस्थापक	▪ आपतकालीन समयमा सहुलियतमा रिन उपलब्ध गराउने ।

२.७ सूचना व्यवस्थापन :

२.७.१ निकायगत पहिचान

सि. नं.	संस्थाको नाम	मुख्य विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१.	गोलन्जोर गाउँपालिका	सुचना, समन्वय, सर्भेक्षण तथा समन्वय	गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८४४०४२६७५
२.	शसस्त्र प्रहरी बेस क्याम्प, खुर्कोट	खोज तथा उद्धार	गाउँपालिका	निरीक्षक	९८५१२७१३९१
३.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	आवास तथा गैर खाद्य	गाउँपालिका	सभापति	९८५४०४१४६४
४.	बातावरण शाखा	खानेपानी तथा सरसफाई	गाउँपालिका	शाखा प्रमुख	९८४४२४५९८९
५.	स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य तथा पोषण	गाउँपालिका	शाखा प्रमुख	९८५४०४००६५
६.	शिक्षा शाखा	आपतकालीन शिक्षा	गाउँपालिका	शाखा प्रमुख	
७.	कृषि शाखा	कृषि तथा खाद्य	गाउँपालिका	शाखा प्रमुख	९८४७२७६७६८
८.	पोषण शाखा	आपतकालीन संरक्षण	गाउँपालिका	शाखा प्रमुख	
९.	योजना शाखा	पुनः निर्माण	गाउँपालिका	शाखा प्रमुख	९८५१०४८८९२

२.७.२ निकायगत स्रोतसाधनको आंकलन

(भौतिक सामग्री, सवारी साधन तथा मानवीय संशाधन सम्बन्धि बिबरण)

सि. नं.	कार्यालय/संघ संस्थाको नाम	आपतकालीन अबस्थामा उपलब्ध हुने						कैफियत
		राहत/ सामग्रीको नाम	संख्या (परिमाण)	सामाग्री चालु अवस्था	सामाग्री रहेका स्थान	जनशक्ति (संख्या)	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	
१	गोलन्जोर गाउँपालिका	खोज तथा उद्धार	केही	राम्रो	गाउँपालिका	५ जना	९८४४०४२६७५	
२	शसस्त्र प्रहरी बेस क्याम्प, खुर्कोट	खोज तथा उद्धार	१ सेट	राम्रो	खुर्कोट	२५ जना	९८५१२७१३९१	
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	गैर खाद्यसामाग्री	५० सेट	राम्रो	जिल्ला गोदाम	१० जना	९८५४०४१४६४	जिल्लामा मौज्दात
४	बातावरण शाखा				गाउँपालिका	दक्ष प्राविधिक,	९८४४२४५९८९	
५	स्वास्थ्य शाखा	साधारण स्वास्थ्य सामाग्री			गाउँपालिका	स्वास्थ्यकर्मीहरु	९८५४०४००६५	
६	शिक्षा शाखा				गाउँपालिका	शिक्षक तथा कर्मचारी		
७	कृषि/पशु शाखा	आधुनिक प्रविधीहरु, हाते ट्रयाक्टर, खाद्य जाँच सामाग्री			गाउँपालिका	प्राविधिक,	९८४७२७६७६८	
८	पोषण शाखा				गाउँपालिका	जनशक्ति		
९	योजना शाखा				गाउँपालिका	जनशक्ति	९८५१०४८८९२	

तत्काल आवश्यक सामाग्रीहरु :

सि. नं.	संस्थाको नाम	मुख्य विषयगत क्षेत्र	आवश्यक सामाग्रीहरु
१.	गोलन्जोर गाउँपालिका	सुचना, समन्वय, सर्भेक्षण तथा समन्वय	टोल फ्रि नम्बरको व्यवस्था, संचार सेट
२.	शसस्त्र प्रहरी बेस क्याम्प, खुर्कोट	खोज तथा उद्धार	सवारी साधन, प्रविधीमैत्री खोज उद्धार सामाग्री,
३.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	आवास तथा गैर खाद्य	हाइजिन किटहरु
४.	बातावरण शाखा	खानेपानी तथा सरसफाई	विभिन्न साइजका पाईपहरु, डस्टविन,
५.	स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्वास्थ्य किट, वेवी किट, हाइजिन किट
६.	शिक्षा शाखा	आपतकालीन शिक्षा	विपद्मैत्री शैक्षिक सामाग्री
७.	कृषि शाखा	कृषि तथा खाद्य	विषादी, स्प्रे मेशिन, सिंचाइ पाइप, कृषि चुन, विउ विजन
८.	पोषण शाखा	आपतकालीन संरक्षण	संरक्षणका लागि आवश्यक सामाग्री
९.	योजना शाखा	पुनः निर्माण	एक्सभेटर, दुवानी साधान

२.७.३ बन्दोबस्तीका सामानको आंकलन तथा भण्डारण

सि. नं.	संस्थाको नाम	मुख्य विषयगत क्षेत्र	कार्यालयको ठेगाना	भण्डारण भएको सामाग्रीहरु	उपलब्ध नगद कोष
१.	गाउँपालिकाको कार्यालय	खाद्य तथा बास	गाउँपालिकाको कार्यालय		कोषमा रहेका
१.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सिन्धुली जिल्ला शाख	गैर खाद्य	कमलामाई - ६, सिन्धुली	सम्पुर्ण गैर खाद्य सामाग्रीको सेट	सामाग्री मात्र

विपद्को समयमा प्रयोग हुन सक्ने खुल्ला क्षेत्रहरु :

वार्ड नं.	वडागत स्थानहरु
१.	च्याकुटार खेल मैदान, खेल मैदान सिमलटार
२.	थाक्ले खेलमैदान, महांकाल खेलमैदान, रजाय कटरे फिल्ड
३.	बन्दिजोर खेल मैदान, ओख्ले खेलमैदान, दिङदिङ बेसी, लासोती मुर्किबेसी, रिट्ठाबोटे, बसेरी, कालु पाते बन्दिजोर खोला छेउछाउ, पात्लेटार, भदौरे, ग्वालटार
४.	सोक्लिङ्ग चौर, जोगी डाँडा चौर, धाप चौकी, किराँते चौर, टाडी, बतासे, मुल डाँडा, आले गाउँ, डुडे, ढुङ्ग्रे, रानी खोला पाखा
५.	रतनचुरा खेल मैदान, खनियाखर्क सामुदायिक भवन क्षेत्र
६.	बलेनी, हैवार, देउरालीटार, सुगुरे, घोक्सिला, नाकाजोली, बन्दीजोर खोला, आम्बोटे, मगरवेसी, पैहिरो, माझी पोखरी,
७.	खुर्कोट नयाँ ल्याण्ड पोलिङ्ग क्षेत्र

विपद्को समयमा हेलिकप्टर ल्याण्डिङ्ग गर्न सकिने क्षेत्रहरु :

वार्ड नं.	वडागत स्थानहरु
१.	च्याकुटार बलौटा, डुडभन्ज्याङ्ग विद्यालय अगाडी खुल्ला सिमलटार, ज्यामिरे
२.	महांकल मैदान, रजाय कटरे फिल्ड, वडा कार्यालय मैदान, किटिनी मैदान, थाक्ले मैदान
३.	बन्दिजोर खेल मैदान, ओख्ले खेलमैदान, दिङदिङ बेसी, लासोती मुर्किबेसी, रिट्ठाबोटे, बसेरी, कालु पाते बन्दिजोर खोला छेउछाउ, पात्लेटार, भदौरे, ग्वालटार
४.	खोक्लिङ्ग चौर, जोगी डाँडा चौर, धाप चौकी, किराँते चौर, टाडी, बतासे, मुल डाँडा, आले गाउँ, डुडे, ढुङ्ग्रे, रानी खोला पाखा
५.	खनियाँखर्क विद्यालय, रतनचुरा, सुतारछाप
६.	बलेनी, हैवार मैदान, बन्दीजोर खोला, नाकाजोली, देउरालीटार, सुगुरे, घोक्सिला, बाहुन डाँडा, रातमाटे डाँडा
७.	खुर्कोट हेलिप्याड क्षेत्र, राताटार, चैन पुर माथिल्लो बाराह

२.८ सामान्य प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्य

विपद प्रतिकार्य योजना आपतकालीन समयमा सक्रिय हुने गरी बनाइएको योजना भएकोले सिंगो विपद् व्यवस्थापनको लागि कार्ययोजना बनाई नियमित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु पर्दछ । विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५ मा विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनका लागि स्थानीय सरकारबाट बार्षिक रुपमा निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने तथा विपद् जोखिम न्यूनिकरण कार्यलाई विकासमूलक क्रियाकलापहरुसँग एकिकरण तथा मूलप्रवाहीकरण गरिने उल्लेख भएअनुरुप साथै पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गरी पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरु बनाई लागू गरिने भनिए अनुरुप विपद् जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरु विकासका योजनाहरुमा समावेश गरी सञ्चालन गर्नुपर्दछ । जसका लागि पूर्वतयारी तथा न्यूनिकरणका निम्न गतिविधिहरु सञ्चालन गर्ने स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको सहमति अनुसार प्राथमिकीकरण गरिएको छ ।

सि.नं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूची	मुख्य जिम्मेवार तह	कार्यान्वयन गर्ने तरिका	समय सिमा
१	विपद् ऐन निर्माण तथा परिमार्जन	स्थाविव्यस	बैठक	जेठ

२	आधारभूत, खण्डीकृत तथा जनगणना तथ्याङ्क संकलन तथा तयारी ।	स्थाविव्यस	बैठक	फागुन मसान्त
३	मानवीय सहायतामा संलग्न हुनेहरूलाई संयुक्त लेखाजोखा सम्बन्धि तालिम	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	तालिम	चैत्र मसान्त
४	आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना	स्थाविव्यस	बैठक	चैत्र मसान्त
५	सुरक्षा तह र अन्य संघसंस्थालाई खोजी तथा उद्धार तालिम	स्थाविव्यस, रेडक्रस	तालिम	चैत्र मसान्त
६	विपद्सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि (नीति तथा कार्यक्रम निर्माण, समितिहरुको गठन, योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन, उत्थानशील समुदायको निर्माण)	स्थानीय तह, स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	भेला, गोष्ठी तथा तालिम	निरन्तर
७	विपद् पूर्वतयारी बारेमा राजनैतिक दल र नागरिक समाजका लागि संयुक्त अभिमुखीकरण	स्थानीय तह, स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	भेला, गोष्ठी तथा तालिम	बैसाख
८	आवधिक पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण पद्धतिको स्थापना	स्थानीय तह, स्थाविव्यस, रेडक्रस, क्षेत्रगत समुह	बैठक	बैसाख मसान्त
९	विपद् कोषको कार्यविधि निर्माण तथा कोष स्थापना	स्थानीय तह, स्थाविव्यस, रेडक्रस	बैठक	जेठ
१०	संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण	स्थानीय तह, स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	भेला तथा तालिम	फागुन
११	स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनिकरण संजाल स्थापना	स्थाविव्यस, स्थानिय तह, रेडक्रस, अ/गैसस	कार्यशाला	फागुन
१२	गाउँपालिका स्तरमा विपद्को क्षेत्रमा काम गर्ने सरोकारवालाहरुको पहिचान तथा अगुवा सहयोगी संस्थाको पहिचान	स्थाविव्यस, स्थानिय तह, रेडक्रस, अ/गैसस	बैठक	चैत्र
१३	राहत सामाग्रीहरु भण्डारणका लागि गोदाम घरको निर्माण	स्थाविव्यस, स्थानिय तह, रेडक्रस, अ/गैसस	बैठक	जेठ मसान्त
१४	खुला तथा सुरक्षित स्थानहरुको पहिचान	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	भेला तथा तालिम	फागुन
१५	विभिन्न प्राविधिक टोलीहरुको गठन	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	बैठक	फागुन
१६	स्थानीयस्तरमा रहेका संगठित र स्थायी सेवा केन्द्र /विद्यालय /सहकारी/क्लब/यूवा समूह/आमा समूह आदि संयन्त्रहरूलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी चेतना अभिवृद्धि गरी सुरक्षित समुदाय निर्माणमा परिचालन ।	स्थाविव्यस, स्थानीय तह, रेडक्रस, अ/गैसस, शिक्षा शाखा	भेला तथा बैठक	निरन्तर
१७	योजना अनुरुप गतिविधिहरु संचालन भए नभएको यकिन गर्ने	स्थाविव्यस, स्थानीय तह	बैठक	हरेक चौमासिकमा

२.९ आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान

- स्थानीय तहमा विपद् ऐन मापदण्ड परिमार्जन तथा पूनरोवलोकन गर्नुपर्ने ।
- आपतकालीन सञ्चालन केन्द्रको स्थापना नभएको तथा सो सम्बन्धी जनशक्ति नभएको ।
- पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना नभएको ।
- विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्तिको अभाव ।
- राहत व्यवस्थापनको लागि खाद्य तथा गैर खाद्य राहतको अभाव ।
- सूचना व्यवस्थापनका लागि जनशक्तिको अभाव तथा कुनै किसिमका सञ्चार रणनीति नरहेको ।
- खुला तथा सुरक्षित स्थानहरुको पहिचान हुन बाँकी ।
- बैकल्पिक मार्ग तथा यातायातका साधनहरुको पहिचान तथा नक्सांकन नभएको ।
- खोज तथा उद्धार कार्यका लागि तालिम प्राप्त जनशक्तिको अभाव ।

- आपतकालीन शिविर निर्माण सामाग्री तथा गोदाम घर नभएको ।
- साना खालको विपद्को मात्र परिकल्पना ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुमा औषधी तथा दक्ष जनशक्ति अपुग ।
- प्राथमिक उपचारसम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्तिको पहुँचमा कमी ।
- महिला, बालबालिकाको खोजतलास तथा फेला परेकालाई संरक्षणको समस्या ।
- सबै क्षेत्रका दक्ष जनशक्तिहरुको सूची तयार तथा समयानुकूल अध्यावधिक गर्नुपर्ने ।
- राहत वितरण मापदण्ड पूनरोवलोकन ।
- पर्याप्त खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरको खरिदमा कमी ।
- विपद् पश्चात अस्पतालहरुसँग समन्वयमा कमी ।
- स्थानीय तहमा भएको स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पर्याप्त सामाग्रीहरुको व्यव्सथापनमा कमी ।
- नीजि व्यवसायीसँग समन्वय र छलफलमा कमी ।
- हेलिप्याड तथा खुल्ला क्षेत्रहरुको पहिचान नभएको ।
- Portable fire pump, fire swatter, fire rake आदीको व्यवस्था नभएको र Portable backup water bag थप नभएको ।
- सम्भव भएको ठाउँमा पनि दमकल पुग्न ढिला भएको ।

भाग ३ : विपद् प्रतिकार्य योजना

३.१ विषयगत क्षेत्र : सूचना, सर्वेक्षण तथा समन्वय

३.१.१ नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली

विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूची :

क.सं	क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	पद	टेलिफोन नम्बर	इमेल ठेगाना
१	गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली	अध्यक्ष	९८४४०४२६७५	
२	गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली	उपाध्यक्ष	९८५४०४२६१९	
३	गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली	प्र.प्र.अधिकृत	९८५४०४२६२०	
४	इलाका प्रहरी कार्यालय, खुर्कोट	प्र.नि.	९८५४०९०१२५	
५	शसस्त्र प्रहरी बेस क्याम्प, खुर्कोट	श.प्र.नि.	९८५१२७१३९१/९२	
६	वडा नं. १ को कार्यालय	वडा अध्यक्ष	९८४४२०६७८३	
७	वडा नं. २ को कार्यालय	वडा अध्यक्ष	९८६०४४६०८५	
८	वडा नं. ३ को कार्यालय	वडा अध्यक्ष	९८४४३१६३३६	
९	वडा नं. ४ को कार्यालय	वडा अध्यक्ष	९८४४१९७७२१	
१०	वडा नं. ५ को कार्यालय	वडा अध्यक्ष	९८४०५८२११६	
११	वडा नं. ६ को कार्यालय	वडा अध्यक्ष	९८४५१८३७६०	
१२	वडा नं. ७ को कार्यालय	वडा अध्यक्ष	९८५४०४१३०७	
१३	नेरेसो ग्वाल्टार	सभापति	९८५४०४१४६४	
१४	एफ एम रेडियो हजुरको रेडियो	प्रतिनिधी	९८५४०४३३२७	
१५	सिड्स नेपाल	प्रतिनिधी	०४७ - ५२००३६	
१६	रिलिफ नेपाल	प्रतिनिधी	९८५१०२२६३४	
१७	जनजाती विकास समाज कार्यक्रम	प्रतिनिधी		

३.१.२ विपद् अवस्था तथा मान्यता

- सूचना प्रसारण प्रविधिहरू अवरुद्ध वा नष्ट हुने,
- सडक, पुल, विद्युत् आपूर्ति, सञ्चार आदि सार्वजनिक पूर्वाधारहरू क्षतिग्रस्त हुने,
- आवागमन अवरुद्ध भएर प्रभावित क्षेत्रमा पहुँचको कठिनाई हुने,
- उद्धार, सुरक्षा, राहत वितरणजस्ता मानवीय कार्यका लागि आवश्यक सूचना सङ्कलन गर्न र सबै क्षेत्र तथा सरोकारवालासँग समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्न कठिन हुने ।

३.१.३ क्षेत्रगत उद्देश्य

समन्वय, सूचना संकलन, विश्लेषण र प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सम्वन्धित क्षेत्र र सरोकारवालालाई सही सूचना उपलब्ध गराई विपद् प्रतिकार्यलाई समन्वयात्मक बनाउन सुनिश्चितता प्रदान गर्नु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- विपद्को समयमा सरकार, दातृ तह, सबै क्षेत्र (Cluster), सहयोगी संस्था तथा नागरिक समाजबीच समन्वय कायम गर्नु,
- निर्धारित समयभित्र बहुक्षेत्र द्रूत लेखाजोखा विश्लेषण (Multy Cluster Initial Rapid Assessement- MIRA) गर्न आवश्यक समन्वय गर्नु र मिरा कार्यदललाई सहयोगको व्यवस्था मिलाउनु,
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्नु,
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण दिनु,
- प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकताअनुसार विषगत क्षेत्र, अन्तर-पालिका र जिल्लामा सम्पर्क र समन्वय गर्नु ।

पूर्व सूचना प्रणाली

पूर्व सूचना प्रणाली भनेको प्रकोपको जोखिम बढेसँगै विपद्जन्य परिस्थितिमा हुने क्षति कम गर्नका लागि संकटासन्न अवस्थामा रहेका समुदायहरुलाई सर्तक रहन, न्यूनतम आवश्यकताहरुको तयारी गर्न तथा सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण हुनका लागि सूचना सम्प्रेषण गर्ने तरिका हो । यस प्रणालीमार्फत प्रकोपको पूर्वानुमान गरी सम्भावित जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न सकिन्छ । विशेष गरी बाढी तथा पहिरोजन्य प्रकोपहरुको पूर्वानुमान गर्न पूर्व सूचना प्रणाली जडान गरिएको हुन्छ । हालसम्म यस गाउँपालिकामा कुनै पनि किसिमको पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापना तथा सञ्चालन भएको छैन ।
यस किसिमको प्रणाली स्थापना भएको खण्डमा समुदायमा छिटो तथा छरितो रुपमा सूचना सम्प्रेषण गर्न, सञ्चारमाध्यमहरुमा प्रभावकारी रुपमा सूचना प्रवाह गर्न, प्राथमिक उपचार, खोजतलास तथा उद्धार कार्यलाई शीघ्र सञ्चालन गर्न, विश्वासिलो र सही सूचना संकलन तथा प्राप्त गर्न सहज हुन्छ ।

३.१.४ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चात्को अवधि	आपतकालीन क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	विपद्को जानकारी दिने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	जानकारी संकलन र परिस्थितिको अध्यावधिक गर्ने	"	
	सबै क्षेत्रगत समुह (Cluster) लाई सूचना संकलन, समन्वयका लागि आह्वान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	
	यथार्थ सूचना तथा उद्धारका प्रयासको जानकारी सार्वजनिक रुपमा प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	
	रेडियो, टेलिभिजन एवम् एसएमएस् (SMS) का माध्यमबाट तथ्यगत पूर्व चेतावनी, भए गरेका उद्धार प्रयासहरु अर्थात् सार्वजनिक आह्वान बिषयक सुचनाहरु प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	स्थाविव्यसको बैठकमा सहभागी हुने	क्षेत्र प्रमुख	
	प्रारम्भिक विवरण तयार गरी सूचना प्रवाह गर्ने	"	
	सुरक्षित स्थानको प्रयोग गर्न तथा व्यक्तिगत सूरक्षाको सूचना प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	अवस्था हेरेर विपद् संकटग्रस्त क्षेत्रको घोषणा गर्न सहयोग गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	
	बैकल्पिक संचारका प्रणालीहरुको स्थापना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
दोस्रो दिन	स्थाविव्यसको बैठक बस्ने र विषयगत क्षेत्रहरुलाई सक्रिय बनाउने,	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	राहत संकलन तथा वितरणको लागि समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने	"	
	सूचना अध्यावधिक गर्ने	"	
	जनहितमा जारी सन्देशहरु प्रवाह गर्ने	"	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा लेखाजोखा गर्ने	"	
	आकस्मिक संचारको प्रवन्ध गर्ने तथा यथाशीघ्र दुरसञ्चारको पुन:स्थापना गरी सेवा संचालन गर्ने	"	
पहिलो हप्ता	क्षतिको प्रारम्भिक लेखाजोखा गरी शीघ्र प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने	"	
	नियमित बैठक बस्ने तथा सूचना अध्यावधिक गर्ने	"	
	भौतिक क्षतिहरुको लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने	"	
	राहत सामाग्रीहरु संकलनका लागि समन्वय गर्ने	"	
	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने	"	
पहिलो महिना	मानवीय कार्यमा भएका प्रतिकार्य तथा उद्धार कार्यको लागि अनुगमन र प्रतिवेदन तयार गर्ने	"	
	विछोडिएको परिवारको पूनर्मिलन गराउने	"	
	बहुक्षेत्र लेखाजोखा विश्लेषण गरी कार्ययोजना बनाउने तथा	"	

	समन्वय गर्ने		
दोस्रो महिना	कार्ययोजना अनुसारको कार्य भए नभएको अनुगमन गर्ने तथा प्रतिवेदन बनाउने,	”	
	विपद् प्रभावित परिवारको न्यूनतम आवश्यकताको परिपूर्ति, सुरक्षा प्रवन्ध तथा आवश्यकीय सेवाहरुको बारेमा नियमित अनुगमन गर्ने,	”	
	बहुक्षेत्र लेखाजोखा विश्लेषणको आधारमा वृहत योजना कार्यान्वयन रणनीति बनाउने तथा जानकारी गराउने	”	
तेस्रो महिना वा सो भन्दा बढी	नियमित सूचना अध्यावधिक गर्ने तथा प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने	”	
	सिकाइहरुलाई आगामी योजनाहरुमा समावेश गर्ने	”	
	आपतकालीन तथा पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापना गर्ने	”	

३.१.५ पूर्वतयारी कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि विषयगत कार्ययोजना

पूर्व सूचना, समन्वय तथा सर्वेक्षण क्षेत्रले आपत्कालीन समयमा गर्ने उल्लिखित कार्यका लागि निम्नअनुसार पूर्वतयारी गर्नुपर्नेछ :

क.सं.	**पूर्वतयारी क्रियाकलाप**	**मुख्य जिम्मेबारी**	**सहयोगी संस्था**	**समयावधि**	**अनुमानित खर्च**
१	निकायगत विवरण तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	असस	फागुन	
२	आपतकालीन सूचना डेस्क सञ्चालन	”	स्थाविव्यस, दातृ तह, अ/गैसस	विपद्को समयमा	
३	सबै क्षेत्रका एक-एक सदस्य रहेको मिरा कार्यदल गठन गर्ने, सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	”	स्थाविव्यस	वैशाख मसान्त	
४	इरा, मिरासम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन गर्ने	”	स्थाविव्यस दातृ तह अ/गैसस	जेठको पहिलो साता	
५	मिराको लागि फाराम र निर्देशिका तयार गरी १००० प्रति तयार गर्ने	”	स्थाविव्यस दातृ तह अ/गैसस	जेठको पहिलो साता	
६	आधाररेखा सर्वेक्षण गरी तथ्याङ्कलाई सूचना केन्द्रमा अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिसस दातृ तह अ/गैसस	जेठको पहिलो साता	
७	सबै गाँउपालिका र विशेष गरी सङ्कटासन्न गाँउपालिकाले सञ्चार सुविधालाई नियमित र व्यवस्थित हुने व्यवस्था मिलाउने	”	गाँउपालिका सञ्चार सेवा प्रदायक तह	जेठ महिनाभित्र	
८	जोखिमयुक्त गाँउपालिकाहरूमा पूर्व चेतावनी (Early Warning) का लागि माइक तथा साइरन उपलब्ध गराउने वा अघिल्लो वर्षको व्यवस्थालाई अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	स्थाविव्यस, दातृ तह, गाउँपालिका, अ/गैसस	जेठ मसान्तभित्र	
९	पुर्वसूचना तथा चेतावनी प्रणाली स्थापना गर्न पहल गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गापा, दातृ निकाय	असार मसान्तसम्म	
१०	जनचेतना अभिवृद्धिका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ● विपद्सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पम्प्लेट, पोष्टर, पर्चा तयार गरी विशेषगरी सङ्कटासन्न स्थानहरूमा वितरण गर्ने ● एफएम तथा पत्रपत्रिकामार्फत विपद्सम्बन्धी ज्ञान तथा जानकारी प्रचारप्रसार गराउने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस सञ्चार माध्यम	नियमित रुपमा	
११	विस्थापितहरूको पहिचानका लागि ५,००० थान परिचय पत्र छपाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस	जेठ भित्र	

१२	मसलन्द सामान तयारी अवस्थामा राख्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जिसस, दातृ तह, अ/गैसस	जेठभित्र	
१३	सङ्कटासन्न गाँउपालिकाका कर्मचारीहरुलाई विपद्सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम दिने	स्थाविव्यस, जिसस	रेडक्रस अ/गैसस,	नियमित	
१४	बाढीपहिरो र यसबाट बच्ने ज्ञान प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, सञ्चारकर्मी	वैशाखदेखि श्रावणसम्म	
१५	भूकम्प र यसबाट बच्ने ज्ञान प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, सञ्चारकर्मी	नियमित	
१६	आगलागी र यसबाट बच्ने ज्ञान प्रवाह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, सञ्चारकर्मी	फागुनदेखि जेठसम्म	

३.२ विषयगत क्षेत्र : खोज तथा उद्धार

३.२.१ नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : शसस्त्र प्रहरी बल, खुर्कोट

क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची :

क्र. सं.	क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	सम्पक व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर,	ई-मेल ठेगाना
१	शसस्त्र प्रहरी बेस क्याम्प	श.प्र. निरीक्षक	९८५१२७१३९१/९२	
२	इलाका प्रहरी कार्यालय, खुर्कोट	प्र.नि.	९८५४०९०१२५/३२५	
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, ग्वाल्टार	सभापति	९८५४०४१४६४	
४	स्वास्थ्य शाखा	प्रमुख	९८५४०४००६५	
५	राष्ट्रिय अनुसन्धान	प्रमुख	९८४३५३०६००	
६	नेपाली काँग्रेस	मणिराज सापकोटा-सभापति	९८४११४३६३५	
७	नेकपा एमाले	कुन्जरमणि बराल-अध्यक्ष	९८४४१९७९६१	
८	नेकपा माओवादी केन्द्र	रोशन श्रेष्ठ-अध्यक्ष	९८५१०३८२२७	
९	रा.स्व.पा.	सरोज माझी-अध्यक्ष	९८६२६८५३०८	
१०	विपद् व्यवस्थापन शाखा	हरि किशोर कार्की	९८४४२४५९८९	
११	सिड्स नेपाल	शंकर लामिछाने	९८४४०१९७५०	
१२	उद्योग बाणिज्य संघ	राम कु. श्रेष्ठ प्रतिनिधी	९८४४२००२२१	
१३	निर्माण व्यवसायी संघ	देव कुमार श्रेष्ठ	९८४४२३१५०४	

३.२.२ विपद् अवस्था तथा मान्यता

- मानवीय क्षति, घाइते तथा विस्थापित
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति स्थायी रूपमा क्षति,
- सडक, पुल र बाटोघाटोको क्षति, आवतजावतमा कठिनाइ
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी र स्वास्थ्य केन्द्र जस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि अधिक चाप र नियमित सेवामा अवरोध
- सामुदायिक भवनहरु तथा सुरक्षित खुला स्थानसम्मको पहुँचमा कठिनाइ
- प्रतिकार्यका लागि खटिएका स्वयम्सेवकहरुका लागि बन्दोबस्तीका सामान, अत्यावश्यक खाना, खानेपानी तथा सरसफाइको अभाव

३.२.३ समष्टिगत उद्देश्य :

विपद्को बेला तत्काल खोज तथा उद्धारको आवश्यकता परेका ब्यक्ति, परिवार वा समुदायलाई तत्काल खोज तथा उद्धार गरि मानवीय क्षति तथा भविष्यमा हुन सक्ने अन्य जोखिमहरुको न्यूनीकरण गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्यहरु :

- तयारी अवस्थाको लागि विषयगत क्षेत्रको बैठक नियमित रुपमा बस्ने,
- खोज तथा उद्धारसम्बन्धी टोलीको गठन र आवश्यक पूर्व अभ्यास सञ्चालन गर्ने,
- खोज तथा उद्धारका लागि चाहिने आवश्यक उपकरण तथा औजारहरुको उचित भण्डारण, व्यवस्थापन र परिचालन विधिबारे सम्बन्धित जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि तथा शिघ्र पहुँचको व्यवस्था गर्ने,

- सम्भावित खोज तथा उद्धारको आवश्यकता पर्न सक्ने समुदायको नक्शाङ्कन तथा त्यस क्षेत्रमा पहुँच सम्बन्धी वैकल्पिक बाटो/साधन वा अन्य उपायसहितको योजना र त्यसबारे सो क्षेत्रका जिम्मेवार व्यक्ति वा संस्थालाई अभिमूखीकरण गर्ने,
- विपद्को समयमा हुनसक्ने सम्भावित क्षतिहरु न्यूनिकरण गर्ने ।

प्राथमिक उपचार :
घाइतेहरूको खोज तथा उद्धार पश्चात तत्काल घटनास्थलबाट अस्पतालसम्म पुऱ्याउनु अघि प्राथमिक उपचार प्रदान गर्न अत्याबश्यक हुन्छ । यस कार्यका लागि स्थाविव्यसले प्राथमिक उपचारको तालिम प्रदान गरी उपचारकहरुको टोली गठन गरेर तयारी अवस्थामा राख्नु पर्दछ । टोलीका लागि आवश्यक पर्ने उपचारका सामाग्रीहरुलाई पहुँचमा राख्नुपर्दछ । प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले नियमित रुपमा संचालन गर्ने भएकोले सोसाइटीसँग समन्वय गरेर स्वयम्सेवकहरु खटाउन सक्नेछ ।

शब व्यवस्थापन :
जुनसकै खालको विपद्को अवस्थामा पनि विपद् प्रभावित व्यक्तिको उद्धार कार्य सँगसँगै विपद्बाट मृत्यु भएकाहरुको शवको सही व्यवस्थापन गर्नु जरुरी हुन्छ । विपद् पश्चात् शवको सम्मानजनक रुपबाट संकलन तथा भण्डारण गर्नु, शवको सही पहिचान गरी सम्बन्धित परिवारलाई हस्तान्तरण गर्नु तथा आ-आफ्नो धार्मिक प्रचलन अनुसार अन्तिम संस्कार गर्नु अत्यन्त महत्वपूर्ण हुन्छ । शव व्यवस्थापन कार्य खोज तथा उद्धारसँग प्रत्यक्ष जोडिएको हुन्छ ।
विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ अनुसार विपद्को समयमा मृत्यु भएका मानिस तथा जनावरहरुको शव व्यवस्थापन गर्ने गराउने जिम्मेबारी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको हो । त्यसैले यस कार्यका लागि स्थाविव्यसले जिविव्यससँग समन्वय गरेर विपद् पश्चात्को शव व्यवस्थापनसम्बन्धी मार्गदर्शन, २०६८ (प्रथम संशोधन, २०७६)को अधिनमा रही शवको उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।

३.२.४ आपतकालीन प्रतिकार्य कार्ययोजना

विपद् पश्चात्को अवधि	आपतकालीन क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	स्थाविव्यस बैठकमा सहभागी हुने	क्षेत्र प्रमुख	
	प्राप्त सूचनाको आधारमा समन्वय गरि टोली परिचालन गर्ने, खोज तथा उद्दार गर्ने तथा प्राथमिक उपचार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	सडक सम्पर्क न्यूनतम पुनर्स्थापना गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	
	ठूला विपद्हरूको सामना गर्न सुरक्षा निकायहरुसँग समन्वय गरेर घटना आदेश प्रणाली (Incident Command System) को लागु गर्ने	"	
	भीड व्यवस्थापन गरि स्थान खाली गर्ने, पीडितहरुलाई नजिकको अस्थाई क्याम्पहरुमा पठाउने ।	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	Rapid Response Team (RRT) सँग समन्वय गरेर पीडित घाइतेहरुका सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै उपचारको व्यवस्था मिलाउने र गम्भीर घाइतेलाई अस्पताल पठाउने	"	
	एम्बुलेन्स सेवा, आपत्कालीन प्राथमिक उपचार र घाइतेको लागि यातायातको व्यवस्था तत्काल मिलाउने ।	"	
	घटनाको द्रुत लेखाजोखा गर्ने	"	
दोस्रो दिन	प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने	"	
	हराएकाहरुको खोज तथा उद्धारका कार्य जारी राख्ने	"	
	द्रुत लेखाजोखाबाट प्राप्त सूचनाको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	"	
	उद्धार गरिएकाहरुको निरन्तर उपचार तथा पुनर्स्थापना स्थलमा पठाउने	"	
	शवको उचित व्यवस्थापन गर्ने	"	
पहिलो	आवश्यकता अनुसार खोजी तथा उद्धार कार्य जारी राख्ने	"	

हप्ता	सूचना तथा सर्वेक्षण क्षेत्रसँग समन्वय गरेर बहु क्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखामा सहभागी हुने	”	
	शब व्यवस्थापनको कार्यलाई निरन्तरता दिने	”	
	शान्ति सुरक्षा कायम राख्नका लागि सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने	”	
पहिलो महिना	विपद् घटना, खोज तथा उद्धारको कार्यको प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी स्थाविव्यसमा प्रस्तुत गर्ने	”	
	पहिलो हप्ता गरिएका कार्यहरुलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	”	
दोस्रो महिना	पहिलो महिना गरिएको कार्यहरुलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	”	
तेस्रो महिना वा सो भन्दा बढी	दोस्रो महिना गरिएका कार्यहरुलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	”	

३.२.५ पूर्वतयारी कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि विषयगत कार्ययोजना

क.सं.	क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि	अनुमानित लागत
१	आपत्कालीन आवासको लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान (गाँउपालिका भवन, विद्यालय, सामुदायिक आवास)	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, गाँउपालिका, सुरक्षा तह	फागुन मसान्त	
२	खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार र शव व्यवस्थापन सम्बन्धी जनशक्ति तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, रेडक्रस, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	चैत्र भित्र	
३	विपद्मा उद्धारका लागि परिचालन हुने उद्धारकर्मीको चयन गरी कार्यदल गठन गर्ने	”	”	बैसाखभित्र	
४	उद्धारको लागि थप जनशक्ति आवश्यक परेमा थप गर्न सकिने गरी वैकल्पिक उद्धारकर्मीको व्यवस्था मिलाउने	”	”	”	
५	प्राथमिक उपचार तथा शव व्यवस्थापन कार्यदल गठन गर्ने	”	”	”	
६	सबै कार्यदललाई सम्बन्धित विषयको प्रयोगात्मक तालिम दिने	”	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	वैशाखभित्र	
७	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार सामग्रीको व्यवस्था र चिकित्सक र नर्स पहिचान गरी विपद्मा प्राप्त हुने सेवाबारे सम्झौता गर्ने	”	गाउँपालिका, स्वास्थ्य संस्था, अ/गैसस	बैसाखभित्र	
८	उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने साधन तथा सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने र तत्कालीन उद्धारको लागि स्थानीय तहबाट प्राप्त हुने जनशक्ति तयार गर्ने	”	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस, सुरक्षा तह	जेठ पहिलो साताभित्र	
९	उद्धार कार्यदललाई मानवीय सहयोग तथा उद्धारकार्यमा परिचालन हुँदा अपनाउनु पर्ने सतर्कता, उत्तरदायित्वजस्ता विषयमा अनुशिक्षण दिने	”	स्थाविव्यस, दातृ तह, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठभित्र	
१०	खोज तथा उद्धारसम्बन्धी कार्यको लागि अनुगमन टोली गठन गर्ने	”	राजनीतिक दल नागरिक समाज, रेडक्रस	जेठभित्र	

३.३ विषयगत क्षेत्र : आपतकालीन आवास तथा गैर-खाद्य सामाग्री

३.३.१ नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, डुड भन्ज्याङ्ग उपशाखा

क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची :

क्र.सं	क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	पद	टेलिफोन नम्बर	इमेल
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, डुडभन्ज्याङ्ग	दिपन्द्र न्यौपाने-सभापति	९८४४१९७७००	
२	उद्योग बाणिज्य संघ	राम श्रेष्ठ	९८४४२००२२१	
३	गोलन्जोर गाउँपालिका, विपद् सम्पर्क व्यक्ति	हरि किशोर कार्की	९८४४२४५९८९	
४	वन उपभोक्ता महासंघ	रामबाबु थापा	९८४४०९२१७५	
५	इलाका वन प्रतिनिधी	भरत श्रेष्ठ	९७४८२७०४७८	
६	युवा तथा खेलकुद समिति	रंजित देवकोटा	९८४४३११६८१	
७	निर्माण व्यवसायी संघ	देव कुमार श्रेष्ठ	९८४४२३१५०४	

३.३.२ विपद् अवस्था तथा मान्यता

- निजी आवासहरुको क्षति भई विस्थापित हुने तथा सुरक्षित आवासको अभाव
- खाद्यान्न सामाग्री तथा लत्ताकपडाहरुको चरम अभाव
- चरम आर्थिक संकट
- स्थानीय बजारमा सामाग्रीहरुको अभाव तथा बजारसम्म पहुँच नहुने
- पारिवारिक बिछोड
- असुरक्षा
- सुरक्षित स्थान तथा सामुदायिक भवन प्रयोगका लागि विवाद

३.३.३ समष्टिगत उद्देश्य

- **आवास :**
  सुरक्षित तथा न्यूनतम मानवीयस्तरको बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । (यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्म-निर्भरता तथा आफैं व्यवस्थापन (Self-management) प्रकृया अपनाउन जोड दिइने छ ।)
- **शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (CCCM) :**
  प्राकृतिक विपद्का कारणले घरवारविहीन बनेका मानिसहहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवन स्तर उठाई शिविरहरूमा जीवन स्तरमा सुधार ल्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- जलवायुका प्रतिकूल असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि मानिसहरूसँग छाना भएका पर्याप्त ठाउँ तयार गर्ने,
- जलवायुबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसँग पर्याप्त कम्बल एवं लुगा व्यवस्था गर्ने,
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि साबुन एवं तिनको मर्यादा तथा कल्याणका लागि औजारहरूमा परिवारहरूको पहुँच पुर्‍याउने ।

मानवीय सहयोगसम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड (स्फेयर परियोजना) :

क्र.सं.	विवरण	मापदण्ड	कैफियत
१	आपतकालीन आवास	▪ औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ मिटरको छानो भएको क्षेत्र ▪ औसतमा ५ सदस्यहरुको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४X५ मिटरको डोरीसहितको प्लाष्टिक सिट र सहायता सामाग्री	
२	कम्बल	परिवारको सबै सदस्यहरुलाई पुग्ने गरी	

३	लुगा कपडा	● दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरुका लागि कम्तीमा पनि एक पुरा सेट कपडा ● महिला, केटी, पुरुष तथा केटाहरुको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा	

गैर खाद्य सामाग्री

विपदबाट प्रभावितहरुलाई गैर खाद्य सामाग्रीहरु उपलब्ध गराउने कामको नेतृत्व नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले गरिरहेको छ । रेडक्रस सोसाइटीसँग तहगत रुपमा विपद्को क्षति तथा प्रभावित परिवारसँगको आधारमा विपद् पश्चात यी तहहरु सक्रिय हुन्छन् । जिल्ला अन्तर्गतका स्थानीय गोदाममा कम्तीमा ५० परिवारका लागि गैर खाद्य सामाग्रीहरु मौज्दात रहेको हुन्छ । कुनै पनि विपद्को कारण १० भन्दा बढी परिवार एकैपटक प्रभावित भएको अवस्थामा गैर खाद्य सामाग्री सहयोगका लागि सक्रिय हुनेछ । यस कार्यको लागि एकल संस्थाको क्षमताले धान्न नसक्ने अवस्था आएमा सबै मानवीय नियोगहरुको सहयोग अनिवार्य हुन्छ ।

एक घर परिवार (६ जना) का लागि न्यूनतम गैर खाद्य सामाग्रीहरु

क्र.सं.	सामाग्रीको नाम	थान/मिटर	विवरण
१	कम्बल	२ थान	५० प्रतिशत उलन
२	त्रिपाल	१ थान	१२x१८ फिट/५ केजी
३	भाँडाकुडा	१ सेट	१. डेक्ची - १ वटा २. सानो डेक्ची - १ वटा ३. कराई - १ वटा ४. थाली - ३ वटा ५. कप - २ वटा ६. डाडु - १ वटा ७. पन्यू - १ वटा २. गिलास - २ वटा
४	प्लाष्टिक बाल्टिन	१ थान	१५ लिटरको ढक्कनसहित
५	मग	१ थान	१ लिटरको
६	जिन कपडा	५ मिटर	
७	छिट कपडा	५ मिटर	
८	पपलिन कपडा	६ मिटर	
९	जनाना धोती	२ थान	
१०	मर्दाना धोती/लुंगी	१ थान	
११	कालो प्लाष्टिक	१ थान	१०x१२ फिट

३.३.४ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चात्को अवधि	आपतकालीन क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	स्थाविव्यस बैठकमा सहभागी हुने, सूचना संकलन तथा परिस्थितिलाई अध्यावधिक गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	
	विद्यालय तथा सामुदायिक आवासहरु खाली गरी तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	पहिचान गरिएका विद्यालय, सामुदायिक आवासहरुमा विस्थापितहरुलाई राख्ने	"	
	बन्दोबस्तीका सामाग्रीहरु व्यवस्थापन गर्ने	"	
	प्राप्त सूचनाका आधारमा स्रोतसाधनहरुको आंकलन र विवरण तयार गर्ने	"	
	आवश्यकता अनुसार थप सामाग्रीहरुको संकलनको वातावरण मिलाउने	"	
दोस्रो दिन	सूचना संकलन कार्य तथा बैठकलाई निरन्तरता दिने	"	
	राहत सामाग्रीको ढुवानी र प्राप्तिको कामलाई समन्वय गरी सहज	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	

	बनाउने		
	विस्थापित परिवारहरुको संख्या यकिन गरी अस्थायी शिविर निर्माण सामाग्री व्यवस्थापन गर्ने	"	
	यकिन भएको परिवार संख्याको आधारमा गैर खाद्य सामाग्री व्यवस्थापन गर्ने	"	
	अस्थायी आवासको लागि आवश्यक टेण्ट तथा त्रिपाललगायतका आवश्यक सामाग्रीहरु ढुवानी गर्ने	"	
	सुरक्षित खुला स्थानहरुमा अस्थायी आवास निर्माण गर्ने	"	
पहिलो हप्ता	क्षेत्रगत/बिषयगत समन्वय गरी विस्तृत सर्वेक्षण गर्ने,	"	
	प्रभावितहरुको विभिन्न स्थानहरुमा स्फेयर मापदण्ड अनुसारका अस्थायी शिविर तयार गर्ने	"	
	थप गैर खाद्य सामाग्रीहरु संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	"	
	खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रसँग समन्वय गरेर अपांग, बाल तथा महिला मैत्री शौचालय निर्माण गर्ने	"	
पहिलो महिना	अस्थायी आवास तथा शौचालय निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिने	"	
	अस्थायी आवासमा विस्थापित परिवारलाई स्थानान्तरण गर्ने	"	
	आवश्यकता अनुसार अस्थायी संरचनाहरुको मर्मत सम्भार गर्ने	"	
	क्षेत्रगत प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी स्थाविव्यसमा पेश गर्ने	"	
दोस्रो महिना	अस्थायी आवास क्षेत्रको अनुगमनको कार्यलाई निरन्तरता दिने	"	
	शीघ्र प्रतिकार्य क्षेत्रसँग समन्वय गरेर पूननिर्माणसम्बन्धी योजना बनाउने	"	
तेस्रो महिना वा सो भन्दा बढी	अस्थायी आवास क्षेत्रको अनुगमनको कार्यलाई निरन्तरता दिने	"	
	आबास पूननिर्माण पश्चात विस्तारै स्थानान्तरण गर्दै जाने	"	

३.३.५ पूर्वतयारी कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि विषयगत कार्य योजना :

क्र. सं.	पूर्वतयारीसम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि	अनुमानित लागत
१	क्षेत्रमा संलग्न सदस्य संस्थाहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस	चैत्रभित्र	
२	खुला स्थान, विद्यालय तथा सामुदायिक आवासहरुको पहिचान गर्ने र उपभोगको सहमति लिने	क्षेत्र प्रमुख र स्थाविव्यस	गाउँपालिका, गापा, रेडक्रस, अ/गैसस	चैत्रभित्र	
३	अस्थायी आवास, बन्दोबस्ती तथा गैर खाद्य सामागीहरुको संकलन तथा भण्डारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, गापा, रेडक्रस, अ/गैसस	बैसाखभित्र	
४	अस्थायी आवास निर्माणका सम्बन्धी तालिम दिने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, गापा, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठको पहिलो साता	
५	आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीको आपूर्तिको लागि बजार र बिक्रेताका वैकल्पिक सूची बनाउने, आवश्यकता अनुसार सम्झौता गर्ने	कार्यदल	स्थाविव्यस, गापा, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ मसान्तभित्र	
६	गाँउपालिकाको सुरक्षित स्थानहरुमा सामुदायिक आश्रयस्थल बनाउने	कार्यदल	स्थाविव्यस, अ/गैसस, गाँउ/नगरपालिका	भदौदेखि फागुनसम्म	
७	शिविर व्यवस्थापन तथा समन्वय समितिको संरचना र जिम्मेवारीहरू निर्धारण तथा परिभाषित गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख तथा कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य	बैसाखभित्र	

८	थप सहयोगका लागि सहयोगीहरुको सूची बनाउन	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	बैसाखभित्र	
९	आवास तथा गैर खाद्य सामाग्री वितरणको पूरा सूची राख्ने र नियमित रुपमा प्रतिवेदन तयार गरी स्थाविव्यस तथा अन्य सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका अन्य सदस्य, कार्यदल	शिविर सञ्चालन भएमा नियमित	

३.४ विषयगत क्षेत्र : कृषि तथा खाद्य

३.४.१ नेतृत्व गर्ने निकाय : कृषि शाखा, गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली ।

क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची :

क्र.सं	बिषयगत साझेदारहरूको नाम	सम्पर्क ब्यक्ति	टेलिफोन नम्बर	इमेल ठेगाना
१	गोलान्जोर गाउँपालिका, कृषि शाखा	सरोज दाहाल- शाखा प्रमुख	९८६६०५३७९९	
२	सिड्स नेपाल सिन्धुली	कार्यालय	०४७- ५२००३६	
३	कारितास नेपाल	का.सं.	०४७- ५२११८३	
४	नेरेसो ग्वाल्टार	सभापति	९८५४०४११६४	
५	रिलिफ नेपाल	कार्यालय	०४७- ५२०९१५	
६	ह्याण्ड्स नेपाल	कार्यालय	०४७- ५२०९६७	
७	कृषि विकास कार्यालय	कार्यालय	०४७- ५२०१६६	
८	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना	कार्यालय	०४७- ५९०४८७	
९	कृषि सामाग्री लिमिटेड	कार्यालय	०४७- ५२०११७	

३.४.२ विपद् पश्चात्को सम्भावित् परिदृष्यः

- प्रभावित परिवारहरुमा तत्काल आवश्यक नियमित खाना तथा पहुँचमा कमी,
- न्यून खानाका कारण विशेष गरी गर्भवती महिला, बृद्धबृद्धा र बालबालिकामा रोगको संक्रमण तथा संक्रमणको संभावनामा वृद्धि र शारीरिक कमजोरी हुने,
- बालबालिकाहरुको शारिरिक तथा मानसिक विकासमा गतिरोध,
- स्थानीय बजारमा उपलब्ध खाद्य सामग्रीहरुको मूल्य वृद्धि,
- यातायातको अभावका कारण खाद्य सामाग्रीहरुको ओसार पसारमा कमी आउने,
- परिवारको सम्पत्ति क्षति, जीविकोपार्जन क्षति, बाली नोक्सान, पशुधन क्षतिको सामना गर्ने रणनीतिमा बाधाका कारणहरूले गर्दा मध्यम अवधिको तीव्र खाद्य असुरक्षा ।

३.४.३ समष्टिगत उद्देश्य :

विपद्बाट प्रभावित खाद्यान्न अभावमा परेका व्यक्तिहरुलाई जीवन जिउनका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर संभावित रोगका संक्रमण र शारीरिक तथा मानसिक विकासको अवरोध कम गरी मानवीय जीवन र स्वाभिमानको रक्षा गर्दै जीवनको रक्षा गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- जीवन जीउनका निमित्त विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारलाई प्रति व्यक्ति प्रति दिन आवश्यक न्यूनतम क्यालोरी शक्ति सहितको खाना प्रभावित समुदायको धर्म, संस्कृति र विशेष आवश्यकता/परिस्थितिका आधारमा उपलब्ध गराउने ।
- जोखिममा परेका प्रभावित घरपरिवारको पहुँच तथा उपलब्धतामा बृद्धि भई खाद्यान्नको अभावमा सृजना हुन सक्ने शारीरिक अस्वस्थताको जोखिम तथा संरक्षणका चुनौतिहरु कम गर्ने ।

मानवीय सहयोगको मापदण्ड :

प्रभावित व्यक्तिहरूको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ :

(१) प्रति व्यक्ति प्रति दिन न्यूनतम २,१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको राशन,

(२) प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँचयोग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरु पूरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने र

(३) निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (साना केटाकेटी, एच्आईभी भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था ।

- मापदण्ड बमोजिमको किट (Kit) – सिफारिस

चामल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४०० ग्राम, दाल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम

वनस्पति तेल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति २५ मि.लि., नुन – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ७.५ ग्राम

- स्थानीय परिस्थितिबमोजिम खाद्यान्न वितरणको आकार निर्धारित गरिनुपर्दछ तर पनि शुरुमा घरायसी स्तरमा गरिने वितरण र अन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा व्यक्तिका आधारमा वितरण गरिनुपर्दछ ।

३.४.४ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना :

विपद् पश्चात्को अवधि	आपतकालीन क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	स्थाविव्यस बैठकमा सहभागी भई सूचना संकलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	
	सूचना संकलन गर्ने विश्लेषण गर्ने	"	
	आवश्यक खाद्य सामाग्री, स्रोत तथा साधनको आंकलन र विवरण तयार गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	द्रुत लेखाजोखामा सम्बन्धित क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने	"	
	तयारी/तुरुन्त तयार हुने खाद्य सामाग्रीहरु वितरण गर्ने	"	
दोस्रो दिन	उपलब्ध स्रोतले प्रभावित परिवारलाई सम्बोधन नभएमा तत्काल सहयोगका लागि वातावरण मिलाउने	"	
	राहत सामाग्रीको ढुवानी र प्राप्तिको कामलाई सहज बनाउने र समन्वय गर्ने ।	"	
	प्राप्त खाद्य सामाग्रीहरुको भण्डारण गर्ने	"	
	तयारी खानेकुरा (चिउरा, चाउचाउ, चिनी, बिस्कुट, आदि) प्रभावित क्षेत्रमा वितरण गर्ने ।	"	
	खाद्यवस्तुहरुको न्यूनतम आवश्यकता अनुसार वितरण गर्ने	"	
पहिलो हप्ता	बहु क्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखामा सहभागी भई सहयोग गर्ने	"	
	लेखाजोखाबाट प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा खाद्य सामाग्रीहरुको सेट तयार गर्ने	"	
	अपुग सामाग्रीहरुको सहयोगको लागि आह्वान गर्ने	"	
	राहत सामागीहरुको वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने	"	
पहिलो महिना	पहिलो हप्ता गरेको कार्यहरुलाई निरन्तरता दिने	"	
	अनुगमन समितिले भइरहेको तथा भइसकेका कार्यको अनुगमन गर्ने,	"	
	विपद् घटना तथा पुनर्स्थापनाका प्रयासहरुको समग्र विश्लेषणसहित प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	"	
दोस्रो महिना	आवश्यकता अनुरुप जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने (कृषि र पशुपालन)	"	
	आर्थिक उपार्जनको उपायहरुका लागि सहजीकरण गर्ने	"	
	अनुगमन कार्यलाई निरन्तरता दिने	"	
तेस्रो महिना वा सो भन्दा बढी	जिविकोपार्जनका गतिविधिहरुलाई व्यावसायिक तथा दिगो बनाउन सहयोग गर्ने	"	
	अनुगमन कार्यलाई निरन्तरता दिने	"	

३.४.५ पूर्वतयारी कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि विषयगत कार्ययोजना :

खाद्य क्षेत्रले आपत्कालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यका लागि निम्नअनुसारको पूर्वतयारी गर्नु पर्दछ ।

क्र. सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी तह	समयावधि	अनुमानित लागत
१	खाद्य सामाग्री उपलब्ध गराउने सहयोगीहरुको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	चैत्रभित्र	

२	तयारी खाद्यान्नको बजार उपलब्धता पहिचान गर्ने	क्षेत्र प्रमुख/ तोकिएको सदस्य	"	चैत्रभित्र	
३	खाद्यान्न वितरण कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	चैत्रभित्र	
४	तयारी खाद्यान्नको भण्डारण तथा आपत्कालीन आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, गापा, रेडक्रस, अ/गैसस	बैसाखभित्र	
५	खाद्यान्नको गुणस्तर परीक्षण गर्ने र वितरण योग्य भएको सूनिश्चित गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गुणस्तर नियन्त्रण कार्यालय	सामाग्री प्राप्त भएपछि	
६	अति जोखिम समुह पहिचान गरी पोषणयुक्त खाद्यान्नको आवश्यक परिणाम मौज्दात राख्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, स्वास्थ्य क्षेत्र, अ/गैसस	जेठभित्र	
७	खाद्यान्न कार्यक्रममा जनचेतना अभिवृद्धिका लागि प्रचारमूलक तथा ज्ञानबर्द्धक सामाग्रीको बन्दोवस्त गर्ने	क्षेत्र प्रमुख/ तोकिएको सदस्य	गापा, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठभित्र	
८	प्रतिवेदन तयारीका लागि सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख		जेठभित्र	

३.५ विषयगत क्षेत्र : आपतकालीन खानेपानी तथा सरसफाइ

३.५.१ नेतृत्व गर्ने निकाय : खानेपानी तथा सरसफाई शाखा

क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची

सि.नं.	क्षेत्रगत सदस्य कार्यालय	पद	सम्पर्क	इमेल ठेगाना
१.	गालोन्जोर गाउँपालिका	खा.पा.स.टे..		
२.	समुदाय पद्धति विकास सेवा समाज, सिन्धुली	शिखा भट्टराई	९८५११९१३६९	
३.	सिड्स नेपाल	अध्यक्ष	९८५४०४१२०६	
४.	जनजाती समाज बिकास कार्यक्रम	प्रतिनिधी	९८४११९१०५२	
५.	नेपाल स्वास्थ्यको लागि पानी -नेवा	प्रतिनिधी	९८४२९९८०७५	
६	गोलन्जोर स्वास्थ्य शाखा	शाखा प्रमुख	९८५४०४००६५	
७	गालोन्जोर गाउँपालिका	विपद् व्यवस्थापन शाखा	९८४४२४५९८९	

३.५.२ विपद् पश्चात्को सम्भावित परिदृष्य :

- खानेपानीका संरचनाहरु (इन्टेक, ट्याङ्की, पाइपलाइन) तथा शौचालयहरु क्षतिग्रस्त हुने
- खानेपानीका मुहानहरु सुक्नु तथा प्रदुषित हुने
- दिसाजन्य फोहोरहरुले वातावरण प्रदुषित हुने
- शुद्ध खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताको कमीका कारण महामारीको स्थिति

३.५.३ समष्टिगत उद्देश्य :

प्रकोपबाट प्रभावित घर परिवारहरुलाई सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाईका सुविधाहरु उपलब्ध गराई पानी र सरसफाइजन्य रोगहरु फैलन नदिई तिनको रोकथाम गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्यसम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यावहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सुग्घर-सफा (Cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड (स्फेयर परियोजना)

सुरक्षित पानी

- पिउने पानी २.५- ३ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन, आधारभूत स्वच्छताका लागि २-६ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रति दिन, आधारभुत खाना तयार गर्नका लागि ३-६ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन गरि जम्मा ७.५ देखि १५ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन,
- पानी संकलन गर्न जाने स्थान ५०० मिटर भन्दा टाढा हुन नहुने र पानी ल्याउन ३० मिनेटभन्दा बढी समय नलाग्ने, सार्वजनिक धारामा प्रतिधारा ७.५ लिटर प्रतिमिनेट प्रति २५० जनाको लागि पानी उपलब्ध गराउने,
- शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन तथा भण्डारण गर्नका लागि १० देखि २० लिटरसम्मको २ वटा बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ३० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने ट्याब्लेट (Tablets) अथवा वाटर गार्ड (Water guard) उपलब्ध गराउने ।

चर्पी

- अधिकतम २० जनाका लागि १ पारिवारिक शौचालय
- यी पूर्वाधार तयार गर्दा खानेपानीका श्रोतहरु प्रदुषित नहुने गरि गर्नुपर्ने र महिला, बालबालिका तथा फरक क्षमता भएकाहरुलाई सहज हुने गरि गरिनु पर्नेछ ।

नुहाउने स्थान

- विपद आइलागेको पहिलो ३ दिन ४० महिलाका लागि १ स्नान गृह तयार गर्ने, त्यसपछि २० जनाको लागि १ स्नान गृह तयार गर्ने ।

हाइजिन किट

- १ सेट प्रति परिवार
- प्रत्येक चर्पीमा साबुन, हार्पिक, ब्रस, फिनेल, वाल्टिन र मग राख्ने
- प्रतिव्यक्ति प्रतिमहिना २५० ग्राम नुहाउने र २०० ग्राम कपडा धुने साबुन उपलब्ध गराउने
- ठोस फोहोर व्यवस्थापनको लागि प्रति १० घरको लागि १०० लिटर क्षमताको १ कन्टेनर १०० मिटर

३.५.४ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चात्को अवधि	आपतकालीन क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	स्थाविव्यसको बैठकमा सहभागी हुने	क्षेत्र प्रमुख	
	प्रारम्भिक सूचनाहरु संकलन र विश्लेषण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	सम्भाव्य खानेपानीका स्रोतहरुको पहिचान गरी मर्मतसम्भार गर्ने	"	
	खानेपानीको बैकल्पिक स्रोतहरुलाई व्यवस्थापन गर्ने	"	
	अस्थायी आबासहरुमा शौचालय तथा खानेपानीको प्रवन्ध गर्ने	"	
दोस्रो दिन	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्ने र उपलब्ध क्षमताले सम्बोधन हुने नहुने यकिन गर्ने	"	
	अपुग स्रोतहरुको लागि सहयोगी सदस्यहरुसँग समन्वय गर्ने	"	
	अपांग, बाल तथा महिलामैत्री शौचालय निर्माण गर्ने	"	
	खानेपानीको व्यवस्थापनको लागि स्रोत परिचालन गर्ने	"	
	पानी प्रयोग गर्नका लागि सामाग्रीहरु वितरण गर्ने	"	

	सरसफाइका लागि सावुन तथा खानेपानी शुद्धिकरणका सामाग्री वितरण गर्ने	"	
	जनहितमा जारी सन्देशहरु जानकारी गराउने	"	
पहिलो हप्ता	वास्तविक क्षतिको आधारमा खानेपानी व्यवस्थापनको योजना तयार पार्ने ।		
	खानेपानीको व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिने		
	सरसफाइ तथा स्वच्छतासम्बन्धी जानकारी निरन्तर दिने	"	
	शौचालय निर्माणको कामलाई निरन्तरता दिने	"	
	फोहोर व्यवस्थापनको लागि डस्टबीनहरु वितरण गर्ने	"	
पहिलो महिना	खानेपानी योजनाको मर्मतसम्भार गरी योजनालाई सूचारु गर्ने	"	
	भएका कार्यहरुको अनुगमन गर्ने	"	
	वास किट, हाइजिन किटहरु वितरण गर्ने	"	
	कम लगानीमा निर्माण हुन सक्ने योजनाको निर्माण गर्ने	"	
	खानेपानी वितरणको कार्यलाई निरन्तर गर्ने	"	
	शौचालयहरुको उचित प्रयोगका लागि पैरबी गर्ने	"	
दोस्रो महिना	स्वास्थ्य शिक्षासम्बन्धी सचेतनामुलक कार्यहरु गर्ने	"	
	नियमित अनुगमन गर्ने	"	
	पूननिर्माण हुन सक्ने तथा नयाँ निर्माण गर्नुपर्ने आयोजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने, योजना बनाउने तथा स्रोतको खोजी गर्ने	"	
तेस्रो महिना वा सो भन्दा बढी	खानेपानी योजनाको कार्य सम्पन गर्ने र खानेपानीको उचित प्रवन्ध गर्ने	"	
	आवश्यकता अनुसार शौचालय निर्माण गर्ने	"	
	सरसफाइ तथा स्वच्छतासँग सम्बन्धित किटहरु वितरण गर्ने	"	
	थप नयाँ कार्यक्रमहरु तयार गर्ने तथा कार्यान्वियन गराउने	"	

३.५.५ पूर्वतयारी कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि विषयगत कार्ययोजना :

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय	अनुमानित लागत
१	क्षेत्रगत सदस्य तथा साझेदारी संस्थाहरु तथा तालिम प्राप्त जनशक्तिहरुको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँपालिका, अ/गैसस	चैत्रभित्र	
२	साझेदारी संस्थाहरुसँग भएको सामाग्री तथा स्रोतहरुको विवरण संकलन गर्ने	"	"	बैसाखभित्र	
३	खानेपानीको स्रोत तथा बैकल्पिक स्रोतको पहिचान गरेर राख्ने	"	"	"	
४	मिराको तालिममा सहभागी हुन सदस्य तोक्ने	"	"	"	
५	आपतकालीन खानेपानी तथा सरसफाइ व्यवस्थापनसम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने	"	"	जेठभित्र	
६	आपतकालीन शौचालय निर्माणसम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्ने	"	"	"	
७	पानी शुद्धिकरणसम्बन्धी तालिम	"	"	"	
८	क्षेत्रगत पुनरावलोकन बैठक आयोजना गरी सरसफाइ सम्बन्धी अनुशिक्षण सञ्चालन गर्ने	"	"	"	
९	WASH Kit तथा Hygiene kit सामाग्रीहरुको भण्डारण गर्ने	"	"	"	
	खानेपानी तथा सरसफाइसम्बन्धी जनचेतनामूलक	"	"	"	

	सामाग्रीहरु प्रकाशन तथा प्रसारण गर्ने				

३.६ विषयगत क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण

३.६.१ नेतृत्व गर्ने निकाय : स्वास्थ्य शाखा, गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली ।

क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची :

क.सं	क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	पद	टेलिफोन नम्बर	इ-मेल
१	गोलन्जोर गाउँपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८५४०४००६५	
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, ग्वाल्टार	सभापति	९८५४०४१४६४	
३	सिड्स नेपाल	प्रतिनिधी	९८४४०१९७५०	
४	जनजाती विकास समाज कार्यक्रम	प्रतिनिधी	९८४११९१०५२	
५	नेपाल प्रहरी	प्र. नि..	९८४२०२९२७०	
६	शसस्त्र प्रहरी	श.प्र.नि.	९८५१२७१३९१	
७	गाउँपालिका	म.स्व.सेविका	९८४४२८४८१५	
८	नेपाली काँग्रेस	सभापति	९८४११४३६३५	
९	नेकपा एमाले	अध्यक्ष	९८४४१९७९६१	
१०	नेकपा माओवादी केन्द्र	अध्यक्ष	९८५१०३८२२७	

३.६.२ विपद् पश्चात्को सम्भावित परिदृष्य :

- व्यक्तिको मृत्यु हुने,
- घाइते हुनु चोटपटक लाग्ने,
- भौतिक संरचनाहरु भत्किएर च्यापिने वा पुरिने,
- सडक अबरुद्ध भई आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको अभाव,
- स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवाको अपर्याप्तता,
- खानेकुराको अभाव तथा असुरक्षा,
- सुत्केरी, बालबालिका तथा बृद्धबृद्धाका स्वास्थ्यमा असर,
- झाडापखाला, हैजा तथा महामारीको खतरा ।

३.६.३ समष्टिगत उद्देश्य :

विपद्पछिको अवस्थामा आकस्मिक उद्धारपश्चात् विभिन्न महामारी रोगको प्रकोप हुनसक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गरि बालबालिकाको नियमित खोप सेवालाई निरन्तरता दिने, कुपोषण हुनबाट बचाउन पोषणको प्रबर्द्धन गर्ने तथा आकस्मिक पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, गर्भवती, प्रसुति तथा सुत्केरी सम्बन्धी सेवाको सुनिश्चिता गर्ने एवं अन्य स्वास्थ्य सेवालाई नियमित सञ्चालन गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

स्वास्थ्य

- घाइतेहरुको प्राथमिक उपचार गर्ने र गम्भीर प्रकृतिका घाइतेहरुलाई अस्पताल पठाउने व्यवस्था मिलाउने
- गर्भवती, सुत्केरी, वालवालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र वृध्दवृध्दालाई पहिलो प्राथमिकता दिई उपचार सेवा दिने र पोषणको व्यवस्था मिलाउने
- अस्थायी शिविर खडा गरी सवै प्रकारका आपतकालिन सेवाहरु उपलव्ध गराउने
- अति आवश्यकीय स्वास्थ्य सेवालाई नियमित गर्ने
- एम्बुलेन्स तथा शववाहन सेवालाई व्यवस्थित तथा सहज बनाउने

पोषण

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme -SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दूध खुवाउने महिला एवं पाँच वर्षमुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न सहयोग गर्ने,
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition -SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न सहयोग गर्ने,
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन मद्दत गर्ने
- भिटामिन ए को वितरण तथा जुका मार्ने औषधि वितरणलाई सुनिश्चित गर्ने ।

३.६.४ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना :

विपद् पश्चात्को अवधि	आपतकालीन क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	स्थाविव्यस बैठकमा सहभागी हुने	क्षेत्र प्रमुख	
	सूचनाहरु संकलन गर्ने, विश्लेषण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	विषयगत क्षेत्रको बैठक बस्ने, परिचालन योजना बनाउने	”	
	एम्बुलेन्स सेवालाई सक्रिय बनाउने, आकस्मिक सेवाका लागि जनशक्ति परिचालन गर्ने	”	
	प्राथमिक उपचार सेवा उपलब्ध गराउने र थप उपचारको लागि अस्पताल प्रेषण गर्ने	”	
	गर्भवती, सुत्केरी, बालबालिकाहरुलाई पोषण युक्त खानाको व्यवस्था गर्ने	”	
दोस्रो दिन	स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिने	”	
	द्रुत लेखाजोखा गर्ने तथा विश्लेषण गर्ने	”	
	उपकरणहरु थप गर्ने, औषधीजन्य सामाग्रीहरु थप गरी वितरण गर्ने	”	
	घाइते तथा सामाग्री ओसारपसारका लागि सवारीसाधनहरु थप गर्ने	”	
पहिलो हप्ता	MIRAका लागि विषयगत क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने	”	
	अपुग औषधीहरुको माथिल्लो निकायसँग माग गर्ने	”	
	MIRA विश्लेषण पश्चात् आवश्यक योजना बनाउने	”	
	शव व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने	”	
पहिलो महिना	पहिलो हप्ताको कार्यलाई निरन्तरता दिने	”	
	जोखिमपूर्ण समुहलाई विशेष निगरानी तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	”	
	स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने	”	
	जनहितमा जारी सूचनाहरु सम्प्रेषण गर्ने	”	
दोस्रो महिना	पहिलो महिनाको कार्यलाई निरन्तरता दिने	”	
	मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	”	
	विस्तृत लेखाजोखाको विश्लेषण गरी थप कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने	”	
तेस्रो महिना वा सो भन्दा बढी	स्वास्थ्यसम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने	”	
	सिकाइलाई आगामी कार्ययोजनामा समावेश गर्ने	”	

३.६.५ पूर्वतयारी कार्य योजना कार्यान्वयनका लागि विषयगत कार्य योजना :

क.स.	पूर्वतयारीसम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि	अनुमानित लागत

१	क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी सदस्यबीच कार्यविभाजन गर्ने र आपत्कालीन स्वास्थ्य कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, गापा, रेडक्रस, अ/गैसस	चैत्र	
२	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा (MIRA) को लागि क्षेत्रको सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य	चैत्र	
३	सरकारी, सामुदायिक तथा निजी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक र उनीहरूसँग भएको स्रोतको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, गापा, रेडक्रस, अ/गैसस	बैसाख	
४	सरोकारवाला वा सहयोगी संस्थाको सूची र सहयोगको खाका तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	बैसाख	
५	आपत्कालीन अवस्थामा आवश्यक पर्ने औषधि (ORS, IV fluds, metronidazole, ciprofloxacin) लगायत अनुसुचीमा उल्लेखित औषधीहरू ७ दिनको लागि पुग्ने गरी भण्डारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, गापा, रेडक्रस, अ/गैसस	बैसाख	
६	आपत्कालीन अवस्थाको लागि सङ्कटासन्न हरेक वडाहरुमा प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kit Box) व्यवस्था गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, गापा, रेडक्रस, अ/गैसस,	बैसाख	
७	गाउँपालिकामा पोषणसम्बन्धी अनुशिक्षण तालिम उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ	
८	बच्चालाई दूध खुवाउने आमा, सुत्केरी र गर्भवती महिला, कुपोषित बालबालिका र जेष्ठनागरिकको लागि एक महिनालाई पुग्ने पोषणयुक्त खाना भण्डारण गर्ने	कार्यदल	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ	
९	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि स्वास्थ्यकर्मीको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस,	वैशाख	
१०	करिब ५०० थान झुलको बन्दोवस्त गर्ने	कार्यदल	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ दोस्रो साता	
११	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सूचना प्रचारप्रसार गर्ने र पाठ्यसामग्री तयार गरी स्वयंसेवक परिचालन गर्ने	कार्यदल	स्थाविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस,	माघ फागुन	
१२	एम्बुलेन्सको सहज परिचालनको बन्दोवस्त मिलाउने जिल्लाभित्र रहेका एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क नम्बर सहित सुची तयार पार्ने	कार्यदल	नगर/गाउँपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस तथा अन्य सेवा प्रदायक संस्थाहरू	चैत्रभित्र	
१३	अनुगमन र प्रतिवेदनको लागि सदस्य तोक्ने	क्षेत्रको बैठक	क्षेत्रका सदस्य	जेठभित्र	

३.७ विषयगत क्षेत्र : आपतकालीन शिक्षा

३.७.१ नेतृत्व गर्ने निकाय : शिक्षा शाखा, गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली ।

क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची :

सि.नं.	निकाय/कार्यालय	पद	टेलिफोन नम्बर	इमेल
१	गाउँपालिका	शिक्षा प्रमुख	९८४३८८७७५४	
२	गाउँपालिका, समाजिक विकास शाखा	संयोजक	९८४४११९७७२१	
३.	गाउँपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८५४०४००६५	
४.	सामुदायिक पद्धति विकास सेवा	प्रमुख	९८५१३६२००३	
५	सिड्स नेपाल	प्रतिनिधी	९८४४०९४४७१	
६	विद्यालय	यज्ञ बहादुर राई प्रधानाध्यापक	९८४४१९८६२४	

३.७.२ विपद् पश्चात्को सम्भावित परिदृष्य :

- शिक्षक विद्यार्थीहरु हताहत तथा जनको क्षति,
- विद्यालयमा रहेका शैक्षिक सामग्री नष्ट हुन सक्ने
- विद्यालय भवन अस्थायी बास स्थानका रुपमा प्रयोग हुने,
- विद्यालय भवन कटान/डुबानमा पर्न सक्ने,
- अस्थायी शिविरहरुमा बालबालिकाहरु मानसिक, शारीरिक रुपले प्रताडित हुन सक्ने,
- विद्यार्थीको घर कटान/डुबानमा पर्दा पाठ्यपुस्तक तथा अन्य शैक्षिक समाग्री नष्ट हुनसक्ने,
- वाढी पश्चात झाडापखाला जस्ता महामारी हुनसक्ने ।

३.७.३ समष्टिगत उद्देश्य :

विपद् प्रभावित बालबालिकाहरु र आश्रय दिएर बसेका समुदायको बालबालिकाहरुको शिक्षा प्राप्त गरी सुरक्षित भविष्य निर्माण गर्ने अधिकार अस्थायी वा स्थायी आवास स्थलहरुमा अल्पकालीन वा दीर्घकालीन रुपमा औपचारिक वा अनौपचारिक रुपमा कक्षा संचालन गरी शिक्षा सेवालाई निरन्तरता दिने

विशिष्ट उद्देश्य :

- विपद्को क्षति न्यूनिकरण गर्न पूर्वतयारीमा ध्यान दिने,
- विपद् आउनसक्ने सम्भावित स्थानको पहिचान तथा सुरक्षित स्थानको पहिचान गरि क्षति न्यूनीकरण गर्न सहयोग गर्ने,
- विपद्लाई अल्पिकरण गर्न विभिन्न तरिका अपनाउन सहयोग गर्ने,
- विपद् पश्चात तत्काल तथ्यांङ्क संकलन गरी शिक्षा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने,
- विपद्का क्रममा सुरक्षित भएर बस्न सिकाउने,
- विपद्मा सहयोग गर्ने समूह पहिचान गर्ने,
- विपद् पश्चातको शिक्षा व्यवस्थापनमा सबै सरोकारवालाको क्षमता सङ्कलन गरी समयमै सबै सहयोगी संस्थाहरुको सहयोग एकद्वार प्रणालीमार्फत अगाडी वढाउने,
- विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा आवश्यक सवै क्रियाकलाप नियमानुसार गर्न र समग्र शिक्षा समुहको समन्वयात्मक व्यवस्थापन गर्ने ।

३.७.४ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना :

विपद् पश्चात्को अवधि	आपतकालीन क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	स्थाविव्यसको बैठकमा सहभागी भई जानकारी लिने दिने,	क्षेत्र प्रमुख	
	क्षेत्र बैठक र सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई सुचना संकलनका लागि निर्देशन	”	

	दिने,		
	प्रभावित विद्यालय, मानवीय क्षतिको सूचना अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	विद्यालय भवनहरु खाली गराउने, सबै सुरक्षित भए नभएको यकिन गर्ने	”	
	शिक्षक तथा विद्यार्थीहरुको प्राथमिक उपचार गराउने, अस्पताल पठाउने	”	
दोस्रो दिन **पहिलो हप्ता**	प्रभावित भएका विधार्थी तथा शिक्षकहरुको प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन गर्ने	”	
	प्रभावितहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श दिने	”	
	समुदायका व्यक्तिहरुसँग कक्षा संचालन सम्वन्धि छलफल गर्ने	”	
	अस्थायी सिकाई केन्द्र सम्वन्धी आवश्यक सामाग्रीहरु संकलन गरी निर्माण कार्य गर्ने	”	
पहिलो महिना	अभिभावकहरुसँग सूचना सम्प्रेषण र समन्वय गर्ने	”	
	विस्तृत क्षतिको विवरण संकलन गर्ने र आवश्यकता पहिचान गर्ने	”	
	आवश्यकता पहिचान अनुसार कक्षाकोठा, पठनपाठनका लागि शैक्षिक सामाग्रीहरु, स्टेशनरीहरुको व्यवस्था गर्ने	”	
	आपतकालिन अवस्थामा शिक्षा दिनको लागि शिक्षकहरुको व्यवस्था गर्ने	”	
	समुदायमा विधार्थीहरुलाई विधालय फर्किन अभियान चलाउने	”	
	वालवालिकाहरुको लागि मनोरंजनात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने र त्यसपश्चात पठनपाठन कार्य संचालन गर्ने	”	
	थप अस्थायी सिकाई केन्द्रहरु निर्माण गर्ने	”	
	विद्यालय भवनहरुबाट प्रभावित परिवारहरुलाई निजी आबासमा फर्काउने	”	
दोस्रो महिना	पहिलो महिनाको कार्यको पुनरावलोकन गर्ने र आवश्यकता अनुसार थप सहयोग र सुधार गर्दै लैजाने	”	
	कमजोर रहेका कक्षा कोठाहरु व्यवस्थापन गर्दै लैजाने	”	
	थप सहयोग आवश्यक परेमा स्थानीय तह तथा जिल्लामा भएका संस्थासँग सहयोग माग गर्ने	”	
तेस्रो महिना वा सो भन्दा बढी	दोश्रो महिनाको कार्य निरन्तर गर्ने	”	
	पुनर्निमाणको लागि समन्वय गर्ने	”	

३.७.५ पूर्वतयारी कार्य योजना कार्यान्वयनका लागि विषयगत कार्य योजना :

क्र. सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि	अनुमानित लागत
१	विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार, शैक्षिक सामग्री, शिक्षक, विद्यार्थीको तथ्याङ्क राख्ने	क्षेत्र प्रमुख	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	चैत्रभित्र	
२	अस्थायी सिकाई केन्द्रको लागि आवश्यक सामाग्रीहरु त्रिपाल, डोरी, किलाकांटी, बाल्टिन, वांस, पिक, सावेल र कार्पेटहरु संकलन गरी भण्डारण गर्ने	”	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	चैत्रभित्र	
३	पठनपाठनका लाीग शैक्षिक समाग्रीहरु संकलन गरी राख्ने इसिडी किट	”	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	चैत्रभित्र	
४	पठनपाठनका लाीग शैक्षिक सामाग्रीहरु संकलन गरी राख्ने विद्यार्थी किट	”	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	बैसाखभित्र	
५	पठनपाठनका लाीग शैक्षिक समाग्रीहरु संकलन गरी राख्ने मनोरञ्जन किट	”	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	बैसाखभित्र	
६	आपतकालिन अवस्थामा शिक्षा दिन शिक्षकहरुलाई तालिम दिने र उनीहरुको रोस्टर बनाउने	”	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	चैत्रभित्र	
७	विद्यालयमा आपतकालिन अवस्थामा बाहिर निस्कन र	”	गापा, शिविसइ,	जेठभित्र	

	भेला हुने सुरक्षित स्थान पहिचान गरी राख्ने		अ/गैसस		
८	आपतकालिन नमुना अभ्यास संचालन गर्ने	"	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	जेठभित्र	
९	मनोसामाजिक परामर्श दिन सक्ने शिक्षक तयार गर्ने	"	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	बैसाखभित्र	
१०	विद्यालयमा फस्ट एड सम्वन्धि उपचार गर्न सक्ने शिक्षक र विद्यार्थी तयार गर्ने	"	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	जेठभित्र	
११	विद्यालयमा फस्ट एड सम्वन्धी वक्स राख्न लगाउने	"	गापा, शिविसइ, अ/गैसस	जेठभित्र	

३.८ विषयगत क्षेत्र : आपतकालीन संरक्षण

३.८.१ नेतृत्व गर्ने निकाय : महिला तथा बालबालिका शाखा, गोलन्जोर गाउँपालिका

क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची:

सि. नं.	क्षेत्रगत साझेदार संस्थाहरुको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१.	महिला शाखा, गोलन्जोर गाउँपालिका	शाखा प्रमुख	९८४४०८५५१५	
२.	गाउँपालिका	विपद् शाखा प्रमुख	९८४४२४५९८९	
३.	गाउँपालिका	खा.पा. तथा सरसफाई शाखा प्रमुख	९८२३५१९०६२	
४.	गाउँपालिका	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८५४०४००६५	
५	गाउँपालिका	शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा प्रमुख	९८४३८८७७५४	
६	गाउँपालिका	गाँउपालिका प्रहरी प्रमुख	९७६५७२६४२०	
७	गाउँपालिका	कृषि शाखा प्रमुख	९८६६०५३७९९	
८	सिड्स नेपाल	प्रतिनिधी	९८५४०४१२०६	
९	जनजाती समाज विकास कार्यक्रम	प्रतिनिधी	९८६१८७३९२६	
१०	बाल संजाल	प्रतिनिधी		
११	उद्योग वाज्यि संघ			
१२	होटल व्यवसायी संघ			
१३	समुदाय पद्धति बिकास सेवा		९८५१३३८२४४	
१४				

३.८.२ विपद् मान्यता तथा योजना

- प्रभावितहरुमा पारिवारिक बिछोड तथा बालबालिकाहरुमा अभिभावक विहीनता,
- मानसिक तनाव, मनोबैज्ञानिक असर
- बाल अधिकार तथा श्रम शोषणको अवस्थामा वृद्धि,
- शारीरिक तथा लैंगिक हिंसामा वृद्धि,
- मानव वेचविखन तथा ओसार पसारको जोखिममा वृद्धि,
- घाईते बालबालिका, महिला, अपांङ्गता भएका बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिकहरु,
- विद्यालय बन्द, शैक्षिक अवसरहरुमा अवरोध,
- बालबालिका तथा महिलाहरुको बढ्दो अनुचित प्रयोग, श्रम तथा यौनशोषण
- सामना गर्ने संयन्त्रमा अवरोध

- भेदभाव
- शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा असुरक्षित वातावरण
- सुरक्षित सुत्केरी हुने तथा स्वास्थ्य उपचार गर्ने ठाउँको अभाव
- किशोरी तथा महिलाको प्रजनन् स्वास्थ्यमा नकारात्मक असर
- मानविय सहयोगमा पहुच नहुनु अथवा पहुच अप्रर्याप्त हुनु

३.८.३ समष्टिगत उद्देश्य :

संरक्षणको जोखिममा रहेका समुहहरुले आपतकालिन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाबाट संरक्षण प्राप्त गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- नेपालका प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपतकालिन परिस्थितिहरुमा उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरुमा जोखिममा रहेका समुहहरुका लागि मानव अधिकार सम्बन्धी कानुन, अन्तराष्ट्रिय मानवीय कानुन तथा राष्ट्रिय कानुनले प्रत्याभुत गरेका मौलिक अधिकारहरुको संरक्षण गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित हुने,
- जोखिममा रहेका समुहहरुको संरक्षण सुनिश्चित गरि आपत्कालिन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा गराउने,
- आपतकालिन परिस्थतिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाका जोखिमहरुलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरुको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरुका लागि सेवा सम्बन्धी प्रावधानमा सहयोग उपलब्ध गराउने,
- बालमैत्री, महिलामैत्री, अपाङ्गतामैत्री तथा ज्येष्ठ नागरिक लगायत अन्य संरक्षण आवश्यक व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित स्थान, सुरक्षित सुत्केरी गृह तथा मनोसामाजिक परामर्शसम्बन्धी सहयोग गराउने,
- विछोड भएका बालबालिका खास गरी ५ वर्षभन्दा कम उमेरका केटाकेटी तथा किशोरीहरुले पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधासहित परिवारको खोजी तथा पूनर्मिलन गर्ने कार्यमा सहयोग प्राप्त गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसा विरुद्धका घट्नाको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी गर्ने प्रणालीको स्थापना गरि बालबालिका तथा महिलाहरुको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

३.८.४ आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद् पश्चात्को अवधि	आपतकालीन क्रियाकलाप	मुख्य जिम्वेवारी निकाय	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	स्थाविव्यस बैठकमा सहभागी भई जानकारी लिने दिने ।	क्षेत्र प्रमुख	
	सूचना संकलन गर्ने तथा टोली गठन गरी जिम्मेबारी दिने	"	
	जोखिममा रहेका समुहहरुको उद्धार कार्यमा सहभागी हुने	क्षेत्र प्रमुख तथा सदस्य	
	अस्थायी आवासमा रहेका महिला बालबालिकाहरुको सुरक्षा तथा संरक्षणको सूनिश्चिता गर्ने	"	
	अपांग, बाल तथा महिला मैत्री आवास तथा शौचालय निर्माण गर्न पहल गर्ने	"	
दोस्रो दिन	प्रभावित महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिकको लागि राहत वितरणमा समन्वय गर्ने	"	
	गर्भवती, सुत्केरी र ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुलाई न्यानो लुगा वितरण गर्ने, पौष्टिक आहारका खानेकुराहरु वितरण गर्ने	"	
	ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई कम्बल, म्याट, लौरी वितरण गर्ने	"	
	हिंसामा परेका महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिकको उद्धार तथा उपचार गर्ने	"	
पहिलो हप्ता	जोखिममा रहेका समुहलाई लत्ताकपडा वितरण तथा सुरक्षित आवासको व्यवस्था सूनिश्चित गर्ने	"	

	विपद्को समयमा हुन सक्ने हिंसात्मक दुर्व्यवहार, बेचविखन तथा ओसारपसारसम्बन्धी जनचेतना फैलाउने	"	
	उपलब्ध सेवाहरुमा पहुँच भए नभएको सूनिश्चित गर्ने	"	
	मनोसामाजिक परामर्श दिने	"	
पहिलो महिना	परिवारबाट विछोडिएका बालबालिकाहरुको खोजी तथा बाल पुनस्थापना र पुनःएकिकरणको व्यवस्था मिलाउने	"	
	हिंसामा परेकाहरुलाई आवश्यक सेवा तथा सहयोगको व्यवस्था मिलाउने	"	
	सुरक्षित आवास तथा मनोसामाजिक परामर्श उपलब्ध गराउने	"	
	आवश्यकता अनुसार पुनःस्थापना केन्द्रमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने	"	
	क्षेत्रगत प्रतिकार्यको प्रतिवेदन स्थाविव्यसमा पेश गर्ने	"	
दोस्रो महिना	पहिलो महिनाको कार्यलाई निरन्तरता दिने	"	
	आश्रयस्थलको नियमित अनुगमन गर्ने	"	
तेस्रो महिना वा सो भन्दा बढी	सूचक निर्धारण गरी प्रभावितहरुलाई सेवा पुगे नपुगेको अनुगमन गर्ने	"	
	सबै प्रभावितहरुलाई सेवा पुगे नपुगेको सूनिश्चित गर्ने र आवश्यक भएमा सहयोग गर्ने ।	"	

३.८.५ पूर्वतयारी कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि विषयगत कार्य योजना :

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय	अनुमानित लागत
१	समन्वय बैठक गरी सदस्यहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	चैत्रभित्र	
२	लेखाजोखा तथा जिम्मेवारी बाँडफाँड र संरक्षण सम्वन्धी आधाररेखा तयार गर्ने	"	क्षेत्रका सदस्य	चैत्रभित्र	
३	मनोसामाजिक कार्यकर्ताहरुको रेकर्ड तथा सूचनाहरू अद्यावधिक गर्ने ।	"	गाउँपालिका, अ/गैसस	बैसाखभित्र	
४	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाको लागि सुरक्षित स्थानको व्यवस्थापन गर्नका लागि स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय	तोकिएको सदस्य	"	बैसाखभित्र	
५	प्रभावितका लागि तयार भएका सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको रेखदेख, मनोसामाजिक सेवाको लागि कार्यदल गठन	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	"	विपद्पश्चात	
६	सञ्चालित कार्यक्रममा बाल संरक्षणको विषय समावेश गर्न समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	"	निरन्तर	
७	विभिन्न सूचना सामाग्रीहरु प्रकाशन/अध्यावधिक गरी परिमार्जन गर्ने ।	"	"	फागुनभित्र	
८	सरोकारवाला एवं सुरक्षाकर्मीहरूलाई आचारसंहितासहित संरक्षणसम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने	"	"	बैसाखभित्र	
९	अनुगमन मूल्याङ्कन समिति गठन गरी अनुगमन विधिको विकास गर्ने	"	"	बैसाखभित्र	
१०	रेफरल संयन्त्र स्थापनामा समन्वयः पुनःस्थापना केन्द्र, कानूनी उपचार सेवा, स्वास्थ्य उपचार सेवाबारे पूर्वतयारी गर्ने	"	"	जेठभित्र	
११	बालअधिकार संरक्षण सम्बन्धमा सरोकारवालाहरू (राजनीतिक दलका प्रतिनिधीहरू, प्रहरी, सेना लगायत) लाई तालिम	"	"	जेठभित्र	
१२	ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका तथा जोखिममा पर्नसक्ने समूहलाई पूर्व जानकारी	"	"	जेठभित्र	

३.९ विषयगत क्षेत्र : पूननिर्माण

३.९.१ क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकाय : गोलन्जोर गाउँपालिका, सिन्धुली

विषयगत क्षेत्रको सहयोगी संस्थाहरुको सुची :

क्र. सं.	क्षेत्रगत साझेदारहरुको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१	गोलन्जोर गाउँपालिका	अध्यक्ष	९८४४०४२६७५	
२	गाउँपालिका योजना शाखा	शाखा प्रमुख	९८४४४०३८०६	
३	गाउँपालिका प्राविधिक शाखा	शाखा प्रमुख	९८५११८२९८१	
४	सिड्स नेपाल	प्रतिनिधी	९८४४०१९६५०	
५	समुदाय पद्धति विकास केन्द्र	प्रतिनिधी		
६	नेरेसो ग्वाल्टार उपशाखा	सभापति	९८५४०४१४६४	
७	जनजाती समाज बिकास कार्यक्रम	प्रतिनिधी	९८४०५८२११६	
८	बैकिङ्ग तथा वित्तिय संघसंस्थाहरु			

३.९.२ विपद् पश्चात्को सम्भावित परिदृष्य :

- २५ (सबै पूर्वाधारहरु सानो ठूलो क्षति)
- २०० घरधुरी प्रभावित,

३.९.३ समष्टिगत उद्देश्य :

क्षतिग्रस्त संरचना तथा सेवाहरु मर्मतसम्भार तथा पूननिर्माण गरी प्रभावित परिवारको दैनिकी पूर्ववत् अवस्थामा लैजाने तथा पूनस्थापित संरचना तथा सेवाहरुको क्षमतामा वृद्धि गर्ने

विषयगत उद्देश्य

- क्षति ग्रस्त भौतिक पूर्वाधारका संरचनाहरु मर्मत संभार गर्ने
- अवरुद्ध सेवा तत्कालका लागि बहाल गर्ने
- खोज, उद्धार तथा राहत तथा प्रतिकार्यका क्रियाकलाप सम्पादन गर्न पहुँच सुधार
- प्रभावित समुदाय तथा व्यक्तिहरुको पुनःस्थापनाः अल्पकालीन र दीर्घकालीन

३.९.४ विपद् प्रतिकार्य योजना :

विपद् पश्चातको अबधि	विपद्को अवस्थामा गरिने आपतकालिन कार्य (विपद्को प्रकृतिका आधारमा)	मुख्य जिम्मेबारी	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	समिति बैठकमा सहभागी भई आवश्यक सूचनाहरुको आदान प्रदान	क्षेत्र प्रमुख	
	आवश्यक सुचना संकलन गर्ने तथा सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई सूचना सङ्कलनका लागि निर्देशन दिने	"	
	अति आवश्यक सेवा प्रदायक निकाय र संरचनाको न्यूनतम पुनस्थापना गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	
	भिड व्यवस्थापन गरी स्थान खाली गर्ने प्रभावितहरुलाई नजिकको क्याम्पहरुमा पठाउने,	"	
	अस्थायी आबास, आपतकालीन शौचालय निर्माणमा सहयोग गर्ने	"	
दोस्रो दिन	प्राविधिक टोलीलाई स्थलगत अध्ययनका लागि अभिमुखिकरण तथा प्रभावित स्थानमा परिचालन	"	
	स्रोत साधनको आंकलन गर्ने (आवश्यकता, लेखाजोखा र खाडल पहिचान गर्ने) र समन्वय, स्रोत पहिचान र पुनः निर्माणको कार्ययोजना वनाउने	"	
	सहज पहुँचका लागि अस्थायी रुपमा पुल, सडक तथा गोरेटो वाटो निर्माण	"	

	गर्ने		
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रुपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभूत क्षेत्रमा विद्युतीय सेवा उपलब्ध गराउने	"	
पहिलो हप्ता	विस्तृत सर्वेक्षण पश्चात प्रभावितहरुको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्ने	"	
	घटनाको विवरण संकलन गर्ने कार्य निरन्तर गर्ने (कार्य क्षेत्र पहिचान गरि कार्य गर्ने)	"	
	मौजुदा अवस्थामा अस्पताल, विद्यालय, स्वास्थ्यसेवा प्रदायकका साथै सडक, पुल र अन्य संरचनाको क्षतिको लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने । कटान, डुवान र पटानको विस्तृत सर्वेक्षण गर्ने,	"	
	सार्वजनिक सेवाहरु सुचारु गर्ने	"	
पहिलो महिना	अस्थायी शिविरको स्थापना गर्ने र विस्थापितलाई व्यवस्थित बनाउन सुरक्षित र खुला ठाउँमा लैजाने प्रबन्ध मिलाउने	"	
	क्षति भएका पूर्वाधारहरुको विस्तृत विवरण तयार गर्ने	"	
	पूर्वाधारहरु पुनः निर्माण गर्न आवश्यक विस्तृत प्राविधिक इष्टिमेट गर्ने र सम्वन्धित कार्यालयमा प्रतिवेदन पठाउने	"	
दोस्रो महिना	उपलब्ध वजेटको आधारमा पूर्वाधारहरु निर्माण प्रक्रियालाई प्रारम्भ गर्ने	"	
	बिपद् पश्चात भत्किएका अस्पताल, विद्यालयहरू लगायतका अन्य संरचनाहरु कम क्षतिको दृष्टिकोणबाट दक्ष प्राविधिकको निरीक्षणमा निर्माण गर्ने	"	

३.९.५ पूर्वतयारी कार्ययोजना :

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय	अनुमानित लागत
१	भवन आचारसंहिताको बारेमा जानकारी गराउने	क्षेत्र प्रमुख	गापा, जिसस, सविभनिडि	निरन्तर	
२	विद्यमान भौतिक संरचनाहरुको अवस्था विश्लेषण	"	"	चैत्रभित्र	
३	क्षेत्रगत योजना निर्माण तथा अध्यावधिक गर्ने			चैत्रभित्र	
४	भवन निर्माण सम्बन्धी १०० जनालाई मिस्त्री तालिम	"	"	जेठभित्र	
५	भवन आचारसंहितासम्बन्धी स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई तालिम	"	"	जेठभित्र	

खण्ड ४ : योजना कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति

४.१ विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशिल हुने

चरणवद्ध रुपमा सवै साझेदार संस्थासँग छलफल गरी तयार गरिएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना स्थानीय तह, सरकारी, गैर सरकारी संस्था, दातृ संस्था तथा निजी संस्थाहरुको सहयोगमा कार्यान्वयन गर्नेछ । यस योजना अन्तर्गत तीनवटा फरक फरक योजनाहरु कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । जसमा विपद् पूर्वतयारी तथा न्यूनिकरणका गतिविधिहरु समावेश भएको सामान्य योजनाहरु, प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन गर्नका लागि गर्नुपर्ने पूर्वतयारीका कार्यहरु र विपद्पश्चात् कार्यान्वयनमा ल्याउने प्रतिकार्यहरु पर्दछन् ।

गाउँसभाबाट अनुमोदन भएपश्चात् कार्यान्वयनमा आउने यस योजनाको मुख्य भाग प्रतिकार्य योजना हो जुन विपद्को समयबाट तुरुन्त क्रियाशील हुन्छ । यस योजनाभित्र समावेश भएका कार्यहरु संचालन भएको छ भन्ने कुरामा विश्वस्त हुन स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिले अनुगमन तथा सहयोगको जिम्मेवारी बहन गर्नेछ । विशेष गरेर गाउँपालिका अध्यक्षले आपतकालिन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन भएको छ भन्ने सुनिश्चितता गर्नेछ । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले मानविय सहायतमा संलग्न निकायहरुलाई उनीहरुको नियमित कार्यलाई मानविय सहायताको कार्यतर्फ लगाउन निर्देशन दिन सक्नेछ ।

४.२ विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना

विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना विशेष गरेर क्लष्टरको योजनामा उल्लेख भएको समय अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ । विपद पूर्वतयारीको कार्यान्वयन योजनाका विभिन्नि अन्य योजनामा समावेश गरिएको छ भने विषयगत क्षेत्र प्रतिकार्य योजनाको खण्डमा पनि उल्लेख गरिएको छ । यो योजना स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले गाउँ सभाबाट पास गरी कार्यान्वयनमा लगिनेछ अथवा गाउँपालिकाको कार्यालयको नियमित वैठकबाट यसको कार्यान्वयन गर्ने र पछि गाउँसभाबाट अनुमोदन गर्ने गरी कार्यान्वयनमा लान सक्नेछ र साथै आ-आफनो संस्थाले आफनो श्रोतबाट सक्ने जति पूर्वतयारीका कार्यहरु गर्ने छन् ।

४.३ विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समिक्षा तथा उपलब्धि

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक मासिक रुपमा हुनेछ । प्रकोप जोखिमको आधारमा महिनामा एकभन्दा बढीपटक पनि बस्न सक्नेछ । यस बैठकहरुमा आपतकालिन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको समिक्षा तथा उपलब्धिको वारेमा छलफल गरिनेछ । प्रत्येक वर्ष यस योजनाको पुनरावलोकन, समिक्षा गरी आवश्यक थपघटसहित परिमार्जन गरी अध्यावधिक गरिनेछ भने प्रत्येक ५ वर्षमा यसको वृहत परिमार्जन गरी अध्यावधिक गरिनेछ ।

खण्ड ५ : प्रतिवेदन तथा अभिलेखन

५.१ प्रतिवेदन तथा सञ्चार

गाउँपालिकामा भएका विपदका घटनाहरुको प्रतिवेदन तथा अभिलेखन कार्य स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रले गर्ने छ । यस कार्यको लागि गाउँपालिकाको कार्यालयमा रहेको सूचना व्यवस्थापन शाखालाई जिम्मा दिइएको छ । विपदका घटनाहरुको प्रतिवेदन विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६७ ले तय गरे अनुसारको ढांचामा सम्वन्धित सरोकारावालाहरुसँग लिइनेछ र जिल्ला आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्र र आवश्यकता अनुसार राष्ट्रिय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रमा पठाइनेछ ।

५.२ संस्थागत व्यवस्था

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण तथा कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिकास्तरमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ । उक्त समितिले तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्तिहरुलाई समावेश गरी ९ वटा छुट्टाछुट्टै विषयगत क्षेत्र तोकेको छ । क्षेत्रगत समन्वयका लागि सम्बन्धित क्षेत्र हेर्ने अगुवा संस्था तोकेको छ र आवश्यकता अनुसार विभिन्न उपसमितिहरु गठन गरिनेछ । सरोकारवाला अन्तराष्ट्रिय/गैरसरकारी संस्थाहरुको समन्वयका लागि गाउँपालिकास्तरमा अगुवा सहयोगी संस्था (LSA) तोकिएको हुनेछ ।

हरेक वडामा आपतकालीन अवस्थाको सम्बोधनको लागि वडास्तरीय विपद तथा जलवायू उत्थानशील समिति बन्नेछ र वडाको आफ्नै योजना हुनेछ । वडा वडामा भएका विपद्सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्कहरु संकलन गर्नका लागि गाउँपालिका तहमा आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र स्थापना भई सक्रिय हुनेछ ।

५.३ अभिलेखीकरण

विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य तयार गर्नका लागि संकलन गरिएका तथ्यांकहरु, अध्ययन गरिएका दस्तावेजहरु, बैठकका निर्णयहरु, वितरण गरिएका राहतका रेकर्डहरुलाई स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति स्वयम्ले अथवा सूचना, समन्वय तथ सर्वेक्षण क्षेत्रलाई जिम्मेबारी दिएर अभिलेख सुरक्षित रुपमा राख्नेछ ।

५.४ अनुमोदन प्रक्रिया :

यस विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले मस्यौदा पास गरी गाउँ कार्यपालिकालाई सिफारिस गरेपश्चात् गाउँ सभाले अनुमोदन गर्नेछ र कार्यान्वयन हुनेछ । गाउँ सभा वस्नुभन्दा अगाडि नै स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिको वैठकले पास गरी कार्यान्वयनमा लैजान समेत सक्नेछ र पछि नगरसभावाट अनुमोदन गर्न सक्नेछ ।

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : विषयगत अगुवा संस्थाको कार्यशर्त निर्देश

कुनै विषयगत क्षेत्रमा परेको समस्या समाधानमा समन्वय गर्न सम्बन्धित तहमा तोकिएको प्राविधिक क्षमता भएको तथा अधिकारप्राप्त व्यक्ति, संस्था वा निकायलाई विषयगत अगुवा संस्था भनिन्छ ।

विषयगत अगुवा संस्थाको काम कर्तव्य यस प्रकार हुनेछन् :

१. विषयगत सदस्य संस्था (सरकारी निकाय, राष्ट्रसंघीय निकाय, रेडक्रस अभियानका सदस्य, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गैसस आदि) का वीचमा उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
२. संघीय, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तह, सरकारी निकाय, स्थानीय नागरीक समाज तथा अन्य सरोकारवाला निकाय वीच समन्वय गर्ने ।
३. प्रत्येक विषयगत क्षेत्रमा अगुवा संस्थाले सवै विषयगत सदस्य संस्थासंग समन्वय गरी आफ्नो विषयगत क्षेत्रमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने । यस अन्तर्गत विपद्को प्रकृति तथा योजना मान्यता, प्राथमिकताप्राप्त आपत्कालीन कार्य तयारी, आपत्कालीन कार्य संवोधन गर्न प्राथमिकताप्राप्त पूर्वतयारी कार्य तयारी, प्राथमिकताप्राप्त पूर्वतयारी कार्यका लागि विद्यमान कमीकमजोरी पहिचान, विषयगत कार्ययोजना आदि पर्दछन् ।
४. आपत्कालीन अवस्थाका लागि पर्याप्त आकश्मिक योजना तथा पूर्वतयारीको प्रत्याभूति गराउने ।
५. विषयगत क्षेत्रका सहभागीहरू सम्बन्धित नीतिगत मार्गदर्शन तथा प्राविधिक मापदण्डका वारेमा जानकारी राख्दछन् र सोही मापदण्डका आधारमा प्रतिकार्य गर्दछन् भन्ने कुराको प्रत्याभूति गराउने ।
६. विषयगत क्षेत्रका कार्यसमूहको प्रभाव र कार्यान्वयन योजनाको प्रगतिको समीक्षा गर्न तथा पर्याप्त प्रतिवेदन र प्रभावकारी सूचना प्रवाहको प्रत्याभूति दिन प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र स्थापना गर्ने ।
७. सूचना संकलन तथा प्रचारप्रसारमा योगदान गर्न स्रोत साधनको आवश्यकता पहिचान गर्ने ।
८. विषयगत क्षेत्रका प्राथमिकता प्राप्त कार्य संचालन गर्न दातृ समुदायलाई मानवीय सहायता कार्यमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्ने । साथै विषयगतक्षेत्रका सहभागीहरूलाई सामान्य माध्यमबाट उनीहरूको स्रोत साधन परिचालन गर्न प्रोत्साहीत गर्ने ।
९. मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार संस्थाका कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि तालिम संचालन गर्न सहयोग गर्ने ।
१०. पूर्व निर्धारीत प्राथमिकता प्राप्त आवश्यकता पूर्तिका लागि विषयगत अगुवा संस्थाहरू अन्तिम सेवा प्रदायकका रुपमा जिम्मेवार हुन्छन् जुनकुरा पहुँच, सुरक्षा र प्राप्त कोषमा भरपर्दछ । उनीहरूको स्रोत परिचालन कार्यमा विपद् व्यवस्थापन समितिले सहयोग गर्नेछ ।
११. उनीहरूको कार्यक्षेत्र र कार्यक्रमको प्राथमिकताका आधारमा विषयगत क्षेत्रका मुख्य साझेदारलाई समावेश गराउने ।

अनुसूची २ : अगुवा सहयोगी संस्थाको कार्यशर्त निर्देश

अगुवा सहयोगी संस्थाको मुख्य भूमिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसम्बन्धी क्रियाकलाप गर्न विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने सिलसिलामा सम्बन्धित तहमा कार्यरत सवै निकायका वीच छलफल गर्न साझा मञ्च प्रदान गरी आवश्यक सहजकर्ताको कार्य गरी यस कार्यमा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग प्रदान गर्नु हो ।

मुख्य भूमिका यसप्रकार हुनेछ :

१. सवै निकायहरूको सहकार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमामा सहयोग गर्ने ।
२. विपद् व्यवस्थापन समितिसंग समन्वय गरी अन्तिम कार्यशाला गर्नु अघि वैठकहरू संचालन गर्ने ।
३. विपद्सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन, प्रकोप जोखिम विश्लेषण आदि कार्यमा समन्वय गर्ने र प्राविधिक तथा वित्तिय सहयोग प्रदान गर्ने ।
४. प्रभावकारी प्रतिकार्य पूर्वतयारीको लागि मुख्य सिद्धान्त वा न्यूनतम मापदण्डका वारेमा समन्वय गर्ने ।
५. विगतका अनुभवको आधारमा सफलता, चुनौति तथा कमीकमजोरी पहिचान गर्ने ।

६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रकृयामा सबै विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य संस्थाहरू लगायत अन्य सरोकारवालाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।

७. कार्यशालाको नतिजा तयार गर्ने र सम्बन्धित तहमा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरूमाझ प्रवाह गर्ने । माथिल्लो तहमा प्रतिवेदन दिने साथै तल्लो तहसम्म जानकारी गराउँने आदि ।

अनुसूची ३. विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल

विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को मुख्य उद्धेश्य प्रभावित समुदायको जीवन रक्षा र तत्कालीन क्षति तथा आवश्यकताको पहिचान गरि प्रतिकार्यका लागि आवश्यक तथ्याङ्क संकलन एवं विश्लेषण गर्नु हो । यस फाराम अनुसार संकलित सूचनाले विपद्को प्रारम्भिक चरणमा उपयुक्त निर्णय लिने कार्यका लागि आधार तय गर्नुका साथै विस्तृत रुपमा अतिरिक्त लेखाजोखा गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई पहिल्याउने छ ।

यस लेखाजोखा फारमको प्रयोग नेपाल प्रहरी, गाउँ तथा नगरपालीका प्रतिनिधि तथा स्थानीय रेडक्रस प्रतिनिधिको संलग्नतामा गरिने छ । आवश्यकता तथा उपलब्धताको आधारमा सर्वेक्षणका लागि मोवाईल एप्लीकेसनको प्रयोग गर्न सकिने छ ।

यस फाराममा उल्लेख गरिएका केही सूचनाहरु प्रभावित क्षेत्रको विपद् पूर्वका घटनासँग सम्वन्धित् छन् । आपत्कालिन अवस्थामा आवश्यक पर्ने महत्वपूर्ण जानकारी प्राप्त गर्न सकिनेछ । सहजै प्राप्त गर्न सकिने सूचनाहरुका लागि विपद् प्रभावित क्षेत्रका उच्च पदस्थ पदाधिकारीहरुलाई प्रश्न सोध्ने क्रममा धैरै समय न लिनु नै उपयूक्त हुन्छ ।

१.एउटा वडाको लागि एउटा फारम भरिने छ ।

२. लेखाजोखा टोलीबाट विभिन्न सुचनादाताहरुसंगको अन्तरवार्ता तथा प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी फाराम भरिने छ ।

३. यदि विवादास्पद सुचनाहरु प्राप्त भएको खण्डमा लेखाजोखा टोलीले उपयुक्त विचारका आधारमा फाराम भर्ने छ ।

४. प्रभावित मानिसहरुको संख्याको अनुमान गर्नुहोस् । यी संख्याहरु उक्त क्षेत्रमा आवश्यकताको मात्रा पहिचान गर्न पहिलो सुचक हुनुका साथै निर्णय गर्न महत्वपुर्ण हुने छन् तर यी संख्यापूर्णरुपले वास्तविक नहुन सक्छन् ।

५. तल दिइएका विकल्पहरुनभएमा अन्य भन्ने कलमको अगाडी उल्लेख गर्नुहोला ।

१ स्थान र पहुँच सम्वन्धि सूचनाको जानकारी		
१.१ प्रदेशको नाम :	१.२ जिल्लाको नामः	१.३ पालिकाः
१.४ उपयुक्तमा चिन्ह लगााउने	१.५ वार्ड नम्बरः	१.६ मितिः/ / दिन/महिना/साल
☐ महानगरपालिका ☐ उपमहानगरपालिका ☐ नगरपालिका ☐ गाउँ पालिका		

१.७ सूचना संकलन गर्ने व्यक्तिको विवरण :			टोलि नेताको नामः
नाम : १ २ ३	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	

१.८ प्रभावित क्षेत्रको प्रकार	□ शहरी □ अर्द्ध शहरी □ ग्रामीण □ दुर्गम	१.९ विपद् प्रभावित भौगोलिक क्षेत्रको वर्णनः	□ हिमाल □ पहाड □ उपत्यका □ तराई
१.१० प्रभावित वडा सम्मको पहुँचमा प्रभाव	□ पहिलाको जस्तै सामान्य □ कठिन (मुस्किल छ) □ धेरै कठिन	१.११ प्रभावित वडा सम्म पुग्नेसाधन	□ पैदल □ सामान्य कार □ गाडी (फोर व्हिल) □ ट्रक □ हेलिकप्टर □ अन्य(उल्लेख गर्ने)
१.१२ समान्यतया जिल्ला सदरमुकामबाट प्रभावित क्षेत्र सम्म लाग्ने समय	□ १ घण्टा भन्दा कम □ १ देखि २ घण्टा □ २ देखि ४ घण्टा □ ४ देखि ८ घण्टा □ १ दिन भन्दा बढि □ अन्य (उल्लेख गर्ने)	१.१३ अहिले जिल्ला सदरमुकामबाट प्रभावित क्षेत्र सम्म लाग्ने समय	□ १ घण्टा भन्दा कम □ १ देखि २ घण्टा □ २ देखि ४ घण्टा □ ४ देखि ८ घण्टा □ १ दिन भन्दा बढि □ अन्य (उल्लेख गर्ने)
१.१४ प्रभावितवार्ड भित्रका टोलहरुको पहुँच छ ?	□ छ □ छैन □ थाहा छैन	१.१५ वार्ड भित्र पहुँच कम भएका मानिसहरुको सहयोगका लागि कुन साधन उपयोगी हुन्छ ?	□ कार □ गाडी (फोर व्हिल) □ ट्रक □ हेलिकप्टर □ अन्य(उल्लेख गर्ने)

२. विपद सम्वन्धि विवरण			
२.१ घटना घटेको मिति		२.२ घटना घटेको समय	
२.३ विपद्को प्रकार	□ बाढी □ पहिरो □ आगलागी	□ भूकम्प □ महामारी □ शित लहर	□ अन्य (उल्लेख गर्ने)
२.४ विपदको परिणामका आधारमा वडा भित्रका मानिसहरुको भनाई			
२.४.१ मृतक	२.४.२ हराएका	२.४.३ घाइते	२.४.४ विस्थापित
□ छ □ छैन □ थाहा छैन अथवा,	□ छ □ छैन □ थाहा छैन अथवा,	□ छ □ छैन □ थाहा छैन अथवा,	□ छ □ छैन □ थाहा छैन अथवा,
करिव कति जनाको मृत्यू भएको होला?	करिव कति जना हराएका होलान ?	करिव कति जना घाईते भएका होलान ?	करिव कति जना विस्थापित भएका होलान?

२.५ प्रभावित क्षेत्रमा संचारको अवस्था कस्तो छ?(मोबाइल, टेलिफोन)	☐ ठिक छ ☐ आँसिक ठिक ☐ अवरुद्ध
२.६ प्रभावित क्षेत्रमा विपद्को कारणले अन्य कुन कुन सेवाहरु अवरुद्ध भएका छन ? चिन्ह लगाउनुहोस ।	☐ विद्युत ☐ मुख्य सडक ☐ पुलहरु ☐ खानेपानीको आपूर्ती ☐ बजार/पसल ☐ विमानस्थल ☐ स्वास्थ्य सेवा ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)

३ प्रभावित व्यक्ति तथा सेवाहरु

३.१ प्रभावित क्षेत्रका मुख्य सेवा तथा कार्यालयहरु संचालनको अवस्था कस्तो छ ?	जम्मा	संचालनमा छ	आंसिक क्षति तथा संचालन	पूर्ण क्षति	थाहा छैन
३.१.१ विद्यालय					
३.१.२ क्याम्पस					
३.१.३ सामुदायिक केन्द्रहरु					
३.१.४ गा.पा.					
३.१.५ न.पा.					
३.१.६ वडा कार्यालय					
३.१.७ स्वास्थ्य केन्द्र					
३.१.८ प्रहरी कार्यालय					
३.१.९ रेडक्रसको कार्यालय					
३.१.१० पुस्तकालय					
३.१.११ लैंगिक हिंसा व्यवस्थापनका लागि एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र					
३.१.१२ अन्य (उल्लेख गर्ने)					

३.२ विपद्का कारणले कुन समुहका मानिसहरु बढि जोखिममा रहेका छन ?	☐ गर्भवति तथा स्तनपान गराइरहेका महिलाहरु ☐ अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ☐ ६० वर्ष भन्दा मथिका पुरुषहरु ☐ ६० वर्ष भन्दा मथिका महिलाहरु ☐ १८–६० वर्ष सम्मका पुरुषहरु ☐ १८–६० वर्ष सम्मका महिलाहरु	☐ १२–१७ वर्ष सम्मका केटीहरु ☐ ६–११ वर्ष सम्मका केटाहरु ☐ ६–११ वर्ष सम्मका केटीहरु ☐ २–५ वर्ष सम्मका केटाहरु ☐ २–५ वर्ष सम्मका केटीहरु ☐ २ वर्ष मुनिका केटाहरु ☐ २ वर्ष मुनिका केटीहरु	

	☐१२–१७ वर्ष सम्मका केटाहरु		
३.३ प्रभावित क्षेत्रमा माथि उल्लेख नभएका समुह जस्तै: घरवार विहिन	जोखिममा रहेका समुहको बारेमा जानकारि भएमा उल्लेख गर्नु होस		
४. खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता			
४.१ पिउने पानीको मुख्य श्रोतको अवस्था कस्तो छ ?यदि क्षति भएको छैन भने ४.३ मा जाने ।	☐ पुर्ण क्षतिग्रस्त ☐आंसिक क्षति ☐क्षति भएको छैन		
४.२ बैकल्पिक पिउने पानिको श्रोतको व्यवस्था कस्तो छ ?	☐ छ, सुरक्षित श्रोतको रुपमा प्रयोग भएको छ ☐ छ, सुरक्षित/असुरक्षित थाहा छैन तर प्रयोग भएको छ ☐बैकल्पिक श्रोतको प्रयोग भएको छैन		
४.३ फोहोर मैला व्यवस्थापनको व्यवस्था छ ?	☐ छ ☐ छैन		
५. अस्थाई आवास र अन्य अनिवार्य गैर–खाद्य सामग्रीहरु			
५.१ के विपद्का कारण आवास सम्वन्धी कुनैसमस्या भएको छ? (यदि छैन वा थाहा छैन भने ६.१ मा जानुहा वासस्थानकोस्)	☐ छ ☐छैन		
५.२ तत्कालको लागि कति घरपरिवारलाई अस्थाई आवासको आवश्यकता छ ?	संख्या उल्लेख गर्ने		
५.३ अहिले विस्थापितहरु कहाँ बसेका छन् ?	☐ विद्यालय ☐ अन्य सार्वजनिक भवन ☐ सडक छेउमा शिविर बनाएर ☐ जंगल छेउमा शिविर बनाएर ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)		
५.४ विस्थापितहरु बस्न सक्ने त्यस्ता ठाउँहरु कहाँ कहाँ छन?	☐ विद्यालय ☐ अन्य सार्वजनिक भवन ☐ सडक छेउमा शिविर बनाएर ☐ जंगल छेउमा शिविर बनाएर ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)		
५.५ कति समयका लागि अस्थायि आवास आवश्यक छ ?	☐ १ हप्ता ☐ २ हप्ता ☐ १ महिना ☐ ३ महिना भन्दा बढी		
६. खाद्यान्न तथा बजार			
६.१ के विपद्का कारण प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुले सञ्चित गरेर राखेको खाद्यान्न नष्ट भएको छ ?	☐छ ☐ छैन ☐आंशिक ☐थाहा छैन		
६.२ के प्रभावित वडा भित्रको बजार सामान्य रुपमा चलिरहेको छ ?	☐पूर्ण संचालन ☐आंशिक संचालन ☐संचालन छैन ☐थाहा छैन		
६.३ के बजारमा पर्याप्त खाद्यान्न सञ्चित छ ?	☐छ ☐छैन ☐थाहा छैन		

६.४ के बजार सम्म स्थानीय समुदायको सहज पहुँच छ ?	☐छ ☐ आंशिक ☐ छैन ☐थाहा छैन
७. स्वास्थ्य तथा पोषण	
७.१ प्रभावित क्षेत्रमा विपद् पश्चात स्वास्थ्य सम्वन्धी कुनै समस्याहरु उत्पन्न भएका छन् ? (यदि छैन भने ७.३ मा जानुहोस् ।)	☐छ ☐छैन ☐ थाहा छैन
७.२ यदि छ भने कस्ता खालका समस्याहरु देखा परेका छन् ?	☐घाइते ☐सरुवा रोग ☐आवश्यक प्रजनन स्वास्थ्य सेवामा समस्या ☐अपर्याप्त औषधि आपुर्ति ☐अपर्याप्त जनशक्ति ☐स्वास्थ्य निगरानि प्रणलिले काम नगरेको ☐अन्य (उल्लेख गर्ने)
७.३ प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुको स्वास्थ्य सुविधामा पहुँच कस्तो छ ?	☐विपद् पूर्व जस्तै दुरुस्त (कुनै परिवर्तन छैन) ☐लामो समय लाग्छ /धेरै कठिन ☐केहीलाई मात्र स्वास्थ्य सेवाको पहुँच नभएको हो ☐वा सवैलाई ☐थाहा छैन
८. संरक्षण	
८.१ के त्यहाँ बच्चाहरु हराइरहेको वा परिवार संग छुटेको बारेमा जानकारि छ ?	☐छ☐छैन
८.२ के त्यहाँ कुनै लैगिक हिंसा भएकोबारेमा जानकारि छ ?	☐छ ☐छैन
८.३ ति क्षेत्रका मानिसहरुमा डर तथा चासोका विषयहरु के के छन् ?	☐बत्तिको अभाव ☐गोपनियताको अभाव ☐तस्करिको डर ☐लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा बढ्नु ☐अन्य (उल्लेख गर्ने)
९. विपद् पश्चात् विकसित घटनाक्रम	
९.१ मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐मौसम समान्य छ ☐भारी वर्षा ☐अत्याधिक चिसो ☐हावाहुरी

	☐अत्याधिक गर्मि ☐हिमपात ☐अन्य (उल्लेख गर्ने)

१०. उपलब्ध श्रोत साधन, समस्याको सामना गर्ने रणनीतिहरु र आवश्यक सहयोग

मुख्य सुचनादाताको सुचना र लेखाजोखा टोलिको अवलोकनका आधारमा उक्त क्षेत्रमा देखिएको थप आवश्यक सहयोग

क्षेत्र	अतिरिक्त सहयोगको आवश्यकता	उक्त क्षेत्रमा आवश्यक भएको तथा उपलब्ध सहयोग
१०.१ खोज तथा उद्धार	☐छ ☐छैन	
१०.२ आकस्मिक प्राथमिक उपचार	☐छ ☐छैन	
१०.३ खानेपानि, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	☐छ ☐छैन	
१०.४ आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीहरु	☐छ ☐छैन	
१०.५ संरक्षण	☐छ ☐छैन	
१०.६ खाद्यान्न	☐छ ☐छैन	
१०.७ शिक्षा	☐छ ☐छैन	
१०.८ स्वास्थ्य	☐छ ☐छैन	
१०.९ लेखाजोखा टोलीको लेखाजोखा पश्चात उक्त वार्डमा तत्काल आवश्यक राहत समाग्रीको कसरि वर्णन गर्नु हुन्छ ?		☐सहयोगको अति आवश्यकता ☐केहि मात्रामा सहयोगको आवश्यकता ☐स्थानिय क्षेत्रमा उपलब्ध श्रोतबाट आवश्कता पुर्ति गर्न सकिने

१०.१० तत्काल सहयोगका लागि सबैभन्दा उच्च प्राथमिकतामा के परेको छ ? प्राथमिकता निर्धारण गर्दा नम्बरमा उल्लेख गर्नुहोस । (प्राथमिकताको आधारमा १ देखि ३ सम्म क्रमबद्ध मिलाएर राख्नुहोस्)	☐खानेपानी	☐सरसफाई
	☐आवास	☐ओढ्ने र ओछ्याउने
	☐स्वास्थ्य	☐खाद्यान्न
	☐संरक्षण	☐अन्य(उल्लेख गर्ने)
	☐खोज तथा उद्धार	☐आवश्यकता पुर्ति गर्न सकिने

केहि थप टिप्पणि भएमा उल्लेख गर्ने:

११ सूचनाका स्रोतहरु (यो प्रतिवेदन तयार गर्न प्रयोग गरिएका तथ्याङ्कका स्रोतहरु उल्लेख गर्नुहोस्)

म पु	म पु
☐☐ पालिकाका कर्मचारिहरु	☐☐ प्रहरी
☐☐ वडा प्रमुख	☐☐ स्वास्थ्य कार्यकर्ता
☐☐ वडा सदस्य	☐☐ अ/गैसस (कृपया संस्थाको नाम उल्लेख गर्नुहोस्)
☐☐ विद्यालयका शिक्षक/प्रधानाध्यापक	☐☐ इन्जिनियर
☐☐ कृषि तथा पशु विकास अधिकृत	☐☐ संयुक्त राष्ट्र संघ (नाम उल्लेख गर्ने)
☐☐ महिला टोलि नेता	☐☐ समुदायका प्रभावित सदस्यहरु (पुरुष)
☐☐ स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति	☐☐ समुदायका प्रभावित सदस्यहरु (महिला)
☐☐ नेपालरेडक्रस सोसाइटी	☐☐ स्थानिय तहका क्षेत्रगत कार्यालयहरु

अनुसूची- ५

विपद्सम्बन्धी प्रमुख शब्दावली

प्रकोप (Hazard) : विपद् ल्याउन सक्ने कुनै पनि घटना जस्तै बाढी, पहिरो, आगलागी, हुरीबतास, चट्याङ विपद् हुन्

विपद् (Disaster) : विपद्का घटनाबाट जनधनको क्षति भएको अवस्था । मानिस मर्ने, हराउने, घाइते हुने, घरपालुवा पशु मर्ने र खेतबारी नष्ट भएर मानिस विस्थापित भएर अर्काको सहयोग लिनु पर्ने स्थिति उत्पन्न हुनु नै विपद् हो ।

जोखिम (Risk) : विपद्का घटनाबाट क्षति हुने सम्भावना रहेको अवस्था वा हानीनोक्सानी हुने सम्भावना । नदी किनारमा रहेको बस्ती बाढीको धेरै जोखिममा रहेको हुन्छ । धेरै भिरालो र सिमसिमे पाखोमा भएको घर वा त्यसभन्दा तल भएको घर वा बस्ती पहिरोको जोखिममा रहेको हुन्छ ।

सङ्टासन्न (Vulnerable) : आपत्कालीन अवस्था उत्पन्न हुने सम्भावना भएको वा अत्यधिक जोखिममा रहेको वा विपत्तितर्फ उन्मुख भएको अवस्था । पहिरो जान लागेको ठाउँको छेउको घर वा बस्ती तथा बाढी आउने समयमा खोला किनारमा भएको घर वा बस्ती ।

न्यूनीकरण (Reduction) : विपद्को घटनाबाट हुन सक्ने क्षति कम गर्न वा विपद्को घटना भएर विपद् आउनु अघि त्यसको सामना गर्न गरिने तयारी । पूर्वतयारी, पूर्वचेतावनी प्रणालीको स्थापनाजस्ता कार्यबाट विपद्को जोखिम न्यून गर्ने काम ।

अल्पीकरण (Mitigation) : विपद्बाट हुन सक्ने क्षति कम गर्न गरिने कार्य । खोलाको किनारमा तटबन्ध लगाउने, तारजाली लगाउनेजस्ता काम, पहिरो जान लागेको ठाउँमा टेवा पर्खाल लगाएर पहिरो नियन्त्रण गर्ने काम जसले पहिरो जानबाट नियन्त्रण गर्छ । विकासका काममा जोखिम कम गर्ने विधि अपनाएर क्षति हुने सम्भावनालाई कम गर्ने काम ।

क्षमता (Capacity) : विपद्को सामना गर्ने स्रोत, साधन, ज्ञान, सीप आदि भएको अवस्था । विपद् हुने सम्भावना छ भने विपद्को घटना हुनु पहिले गरिएको पूर्वतयारी । आपत्कालमा चाहिने सामानको जोहो गरिएको अवस्था । पूर्वतयारी गरेर विपद्को सामना गर्ने क्षमता बढाउन सकिन्छ ।

प्रवलीकरण (Retrofitting) : बलियो बनाउने काम । पुरानो घर, गोठको मर्मतसम्भार वा बाटो, पुल, विद्यालयजस्ता संरचनालाई विशेष प्रविधिद्वारा मर्मतसम्भार गरी विपद्का घटनाबाट क्षति नहुने स्तरमा विकास गर्ने कार्य ।

भवन निर्माण संहिता (Building Code) : नेपाल सरकारबाट २०६० सालमा भवन निर्माणका लागि लागू भएको मापदण्ड । साधारण भूकम्पबाट घर, कार्यालय भवन, विद्यालय भवन नभत्किउन भन्ने उद्देश्यले सरकारले तयार गरेको घर वा भवन बनाउने मापदण्ड ।

आपतकाल (Emergency) : विपद्का कारण जनधनको क्षति वा नोक्सान भएर उत्पन्न भएको विपत्तिको अवस्था । यस्तो अवस्थामा घर, छरछिमेकले मात्र समस्याको समाधान गर्न कठिन हुन्छ र सरकारी वा गैरसरकारी निकायको सहयोगको आवश्यकता पर्छ ।

पूर्वानुमान (Forecast) : कुनै पनि विषयमा पहिले नै गरिने अनुमान । घना वर्षा भएपछि बाढी आउने अनुमान गर्न सकिन्छ । रेडियोले दिनभरको मौसम कस्तो हुन्छ भनेर भन्नु पूर्वानुमान हो ।

पूर्व-चेतावनी (Early Warnings) : कुनै पनि घटना हुने सम्भावना भएमा त्यस्तो घटनाबाट प्रभावित हुन सक्ने समुदायलाई पहिले नै जानकारी दिने कार्य । पूर्वचेतावनी प्रणालीको विकासले विपद्को सामना गर्न सक्ने तत्कालको तयारी गर्न सहयोग गर्छ ।

पूर्वतयारी (Preparedness) : विपद्का घटनाबाट हुने क्षति कम गराउन, विपद्को अवस्थामा सुरक्षित स्थानान्तरण गर्न, मानवीय तथा आर्थिक क्षति कम गर्न र आपत्कालीन अवस्थामा व्यवस्थित र प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न विपद् हुनु पहिले नै गरिने कार्यलाई पूर्वतयारी भनिन्छ ।

प्रतिकार्य (Response) : विपद्को सङ्कटकालीन अवस्थामा गरिने उद्धार, राहत तथा मानवीयसेवाको कार्य । विपद्मा परेका मानिस वा छिमेकीलाई त्यसबाट निकाल्ने काम, घरबारविहीन भएकालाई अश्रयस्थलमा राख्ने र तिनको जीविकोपार्जनको लागि गरिने सहयोगको काम ।

सामना (Cope) : कुनै पनि घटनाको प्रतिकार गर्नु तथा विपद्बाट पर्ने समस्या समाधान गर्ने क्षमता वा शक्ति हुनु, बाढी आएमा खोलामा पौडी खेलेर बाहिर निस्कने क्षमता बाढीको सामना हो ।

घुँडा टेकी गुँडुल्क, ओत लागी समात (Duck, Cover and Hold) : विशेष गरी भूकम्प गएको समयमा सुरक्षित रहनको लागि बस्ने तरिका, पहिरो गएको समयमा पनि यो विधिबाट संवेदनशील अङ्ग बचाउन सकिन्छ ।

झटपट झोला (Go Bag) : विपद्को घटना भइहालेमा आफ्नो तथा परिवार र सकेसम्म छरछिमेकको सहयोगको लागि औजार, औषधि, हलुका खाद्यान्न आदि राखिएको त्यस्तो झोला जसलाई सजिलै भेटिने ठाउँमा राखिएको हुन्छ र विपद्को घटना भएको अवस्थामा बोकेर हिँड्न सकिन्छ ।

पराकम्प (After Shocks) : भूकम्पको ठूलो धक्का गइसके पछि फेरि जाने सा(साना धक्का वा झड्का ठूलो भूकम्प गइसकेपछि केही समयपछि वा फेरि आउने स-साना कम्पन ।

- **सञ्चार माध्यम (एफएम)**

क्र.सं.	विवरण	फ्रिक्वेन्सी	सम्पर्क नं	इमेल
१	सिन्धुलीगढी एफ.एम.	९२ मेगाहर्ज	०४७-५२०६१७	sindhuligadhifm@gmail.com
२	रेडियो साहारा	१०४.२ मेगाहर्ज	०४७-५२०९६२	saharanews401@gmail.com
३	रेडियो शिद्धबाबा	९८.४ मेगाहर्ज	०४७-५२०१०३	radiosiddhababa@gmail.com
४	सुनकोशी एफ.एम.	९० मेगाहर्ज	९८०२५४१३००	sunkoshifm90@gmail.com
५	रेडियो बिजयकिल्ला	९३ मेगाहर्ज	०४७-५२०९७२	radiobijayakilla@gmail.com
६	विट्स एफ.एम.	९७.७ मेगाहर्ज	०४७ -५२१३९१	beatsfm@gmail.com
७	रेडियो महाभारत	९०.८ मेगाहर्ज	०४७ - ६९००२३	mkjeee@gmail.com

- **महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरु :**

क्र.सं.	निकाय	सम्पर्क नम्बर	क्षेत्र
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	०४७-५२०१३३	सुरक्षा
२	कमलामाई नगरपालिका	१०१/०४७-५२०२४५	दमकल, राहत
३	दुधौली नगरपालिका	०४७-४१२०५१ ९८४४०४८५०१	राहत
४	फिक्कल गाउँपालिका	९८४४३९६६५५	राहत
५	तिनपाटन गाउँपालिका	९८५४०४२२२५	राहत
६	सुनकोशी गाउँपालिका	९८५४०४२००७	राहत
७	घ्याङलेक गाउँपालिका	९७४४०३५६९९	राहत
८	मरिण गाउँपालिका	९८५४०४२२००	राहत
९	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	९८५४०४१८८१	राहत
१०	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	१००/०४७-५२०१९९	खोज तथा उद्धार
११	सिन्धुली अस्पताल	०४७-५२०१४५	स्वास्थ्य उपचार/एम्बुलेन्स
१२	आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र	०४७-५२१३०९	सूचना
१३	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	०४७-५२०१५०/५२०५५०	विद्युत
१४	द्रुत प्रतिकार्य समुह (RRT)	०४७-५२०१८८	प्रतिकार्य
१५	विपद् व्यवस्थापन बेस, खुर्कोट	०४७-५२०१०६	खोज उद्धार
१६	नेपाल टेलिकम	०४७-५२०१११/५२०२२२	संचार
१७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	११३०/०४७-५२०१२०	प्राथमिक उपचार, राहत तथा एम्बुलेन्स
१८	रक्तसञ्चार केन्द्र	९८४४४०३६७५/०४७-५२०२२६	आकस्मिक रक्त सञ्चार सेवा

स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण :

यस गाउँपालिकामा ७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरु तथा २ वटा निजी अस्पतालहरु रहेका छन् । स्वास्थ्य चौकीहरुमा प्राय अति आवश्यकीय स्वास्थ्य उपचार सेवा तथा निजी अस्पतालहरुमा विशेषज्ञसहितको सेवा उपलब्ध रहेको छ ।

स्वास्थ्य संस्थासम्बन्धी विवरण :

सि.नं.	अस्पताल/स्वा.चौ.को नाम	स्थान	बेड संख्या	आपतकालीन अवस्थामा उपलब्ध हुने जनशक्ति	स्वामित्व
१	डुडभन्ज्याङ स्वाचौ	वडा नं. १		औषधी उपचार	सरकारी

२	वितिजोर स्वाचौ	वडा नं. २		औषधी उपचार	सरकारी
३	भुवनेश्वरी स्वा.चौ.	वडा नं. ३ ग्वाल्टार		औषधी उपचार	सरकारी
४	तीनकन्या स्वा.चौ.	वडा नं. ४, खड्कुले		औषधी उपचार	सरकारी
५	रतनचुरा स्वा.चौ.	वडा नं. ५, रतनचुरा		औषधी उपचार	सरकारी
६	बासेश्वर स्वा.चौ.	वडा नं. ६, हैबार		औषधी उपचार	सरकारी
७	भीमेश्वर स्वा.चौ.	वडा नं. ७, खुर्कोट		औषधी उपचार	सरकारी
८	सुनकोशी सामुदायिक अस्पताल	वडा नं. ७, खुर्कोट		औषधी उपचार	निजी
९	शुभजीवन हस्पिटल प्रालि	वडा नं. ७, खुर्कोट		औषधी उपचार	निजी

स्रोतः स्वास्थ्य शाखा, गोलन्जोर गाउँपालिका

गाउँपालिकामा रहेको एम्बुलेन्स तथा शववाहन सेवा विवरण :

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सम्पर्क नम्बर	गाडी नं.	कम्पनी	संख्या	कैफियत
१.	सुनकोशी सामुदायिक अस्पताल, खुर्कोट	९८५४०४३२३०	ज १ च १७०५	टाटा	१	
२.	शुभजीवन हस्पिटल प्रालि, खुर्कोट	९८६१३७४४८५	बा ६ च ४१२	टाटा	१	
३.	गोलन्जोर गाउँपालिका, ग्वालटार	९८४४१४१७१८	ज १ फ ४१८	टाटा	१	
४.	नेरेसो ग्वाल्टार	९८४१४९०२४७	प्र.०७-००१च ०००१	महेन्द्र	१	
५.	नेरेसो, सिन्धुली जिल्ला शाखा	९८६९८८८७२०	प्र.०१-०२५च ८९०	टाटा	१	
६.	नेरेसो कुशेश्वर दुम्जा उपशाखा	९८१७८७८७५९	ज.१.च. १७६६	टाटा	१	
७.	नेरेसो सुनकोशी उपशाखा	९८६४०२९१६४	प्र.०३-०१-०२३ च ५९८९	महेन्द्र	१	
८.	नेरेसो सितलपाटी उपशाखा	९८४१०५९६६४	ज.१.च. १७६४	टाटा	१	
९.	नेरेसो मझुवा उपशाखा	९८४४१२०८७९	बा.२१.च. १८३०	टाटा	१	
१०.	नेरेसो महेन्द्र झयाडी	९८६३३७००३९	बा.१.च.१२३७	टाटा	१	
११.	नेरेसो टाडी उपशाखा	९८१२०४३७६९	बा.१.च. १७४३	टाटा	१	
१२.	नेरेसो माढीबजार उपशाखा	९८४०७०४६८९	बा.२१.च. ७५२३	टाटा	१	
१३.	नेरेसो रानीचुरी उपशाखा	९८१५८११६१६	बा.२१.च. ७५२२	टाटा	१	
१४.	नेरेसो करकरे उपशाखा	९८१६८०५१२०	बा.२१.च. ७५२४	टाटा	१	
१५.	नेरेसो हतपते उपशाखा	९८६६२९४६७५	बा.२१.च. ७५२१	टाटा	१	
१६.	नेरेसो महादेवस्थान उपशाखा	९८१७८४३१२८	बा.२२.च. २२२९	टाटा	१	
१७.	नेरेसो जलकन्या उपशाखा	९८४८४५२५९३	प्र.०३-०१-००२ ज ५३९८	टाटा	१	

जिल्लामा रहेको शववहान सेवा विवरण :

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सम्पर्क नम्बर	गाडी नं.	कम्पनी	संख्या	कैफियत
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सिन्धुली जिल्ला शाखा	०४७-५२०१२०	ज १ च १७६५	टाटा	१	